

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет – Економіки бізнесу і контролю
Кафедра – Обліку та аудиту
Ступінь вищої освіти – другий (магістр)
Спеціальність – 071 «Облік і оподаткування»
Освітня програма – «Облік і аудит»

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

**на тему: «Організація і методика обліку, аналізу
та аудиту розрахунків з підзвітними особами
(на прикладі ТОВ СГП «ЗАРЯ-2010»)»**

ШИФР КРМ.ОтаА.1.929-03.1.11

Здобувач: _____ **Штефура О.І.**

Керівник: _____ **к.е.н., доц. Ступницька Т.М.**

Кваліфікаційна робота допускається до захисту

Рішення кафедри від «12» грудня 2023 р., протокол № 7.

Завідувач кафедри

обліку та аудиту _____ Валерій НЕМЧЕНКО

Одеса – 2023 р.

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ
І МЕНЕДЖМЕНТУ ім.Г.Е.Вейнштейна

Факультет – Економіки бізнесу і контролю
Кафедра – Обліку та аудиту
Ступінь вищої освіти – другий (магістр)
Спеціальність – 071 «Облік і оподаткування»
Освітня програма – «Облік і аудит»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Зав. кафедри обліку та аудиту

« ____ » _____ 2022 р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА
здобувача

Олександра ШТЕФУРИ

1. Тема роботи: ***«Організація і методика обліку, аналізу та аудиту розрахунків з підзвітними особами (на прикладі ТОВ СГП «ЗАРЯ-2010»)»***

Затверджена наказом *від 01 грудня 2022 р. наказ № 929-03*

2. Термін здачі здобувачем закінченої роботи ***8 грудня 2023 р.***

3. Вихідні дані до роботи: ***Звітні дані про діяльність підприємства за 2019-2020р.р.***

4. Зміст кваліфікаційної роботи магістра: ***Теоретичні основи обліку та аудиту об'єкту дослідження. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства за 2020-2021 роки. Особливості організації бухгалтерського обліку на підприємстві та практичні аспекти обліку та аудиту об'єкту дослідження на ньому. Висновки та пропозиції.***

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) ***таблиць – 37, рисунків – 5.***

6. Консультанти по роботі, із зазначенням розділів роботи, що стосуються їх:

Розділ	Консультант (вчене звання, П.І. п-Б)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

7. Дата видачі завдання **14 серпня 2023 р.**

Керівник _____ Ступницька Т.М.

Завдання прийняв до виконання _____ Штефура О.І.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів кваліфікаційної магістерської роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1. <i>Розробка теоретичного розділу кваліфікаційної роботи</i>	12.08.23 - 20.09.23	
2. <i>Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства</i>	21.09.23 - 21.10.23	
3. <i>Особливості організації бухгалтерського обліку на підприємстві та практичні аспекти обліку та аудиту за напрямом кваліфікаційної роботи на ньому</i>	22.10.23 - 28.11.23	
4. <i>Оформлення кваліфікаційної роботи</i>	29.11.23 - 8.12.23	

Здобувач-магістр _____ Штефура О.І.

Керівник роботи _____ Ступницька Т.М.

Несу відповідальність за ідентичність електронного та друкованого варіантів кваліфікаційної роботи, даю згоду на обробку персональних даних та не заперечую проти розміщення кваліфікаційної роботи на офіційних web-ресурсах ОНТУ. Підтверджую, що в кваліфікаційній роботі відсутні порушення норм академічної доброчесності.

Здобувач-магістр _____ Штефура О.І.

АНОТАЦІЯ

кваліфікаційної роботи на тему: «Організація і методика обліку, аналізу та аудиту розрахунків з підзвітними особами (на прикладі ТОВ СГП «Заря-2010»)»

Метою кваліфікаційної роботи є узагальнення організаційних і методичних положень та визначення основних шляхів вдосконалення обліку, аналізу та аудиту розрахунків з підзвітними особами підприємства.

Кваліфікаційна робота складається з трьох розділів. У першому розділі було розглянуто теоретичні основи організації і методики обліку та аудиту розрахунків з підзвітними особами підприємства: визначено сутність та класифікацію дебіторської заборгованості, проведений аналіз підходів до визначення поняття «дебіторська заборгованість» в економічній літературі, наведена нормативно - правова база обліку розрахунків з підзвітними особами, їх документальне оформлення та синтетичній і аналітичний облік, відображення інформації про них у фінансовій звітності, а також наведена мета, завдання та джерела інформації для проведення аудиту розрахунків з підзвітними особами та розглянуто послідовність його проведення. В другому розділі проведений фінансовий аналіз та аналіз фінансово-економічних показників діяльності ТОВ СГП «Заря-2010» за два роки. В третьому розділі розкривається організація бухгалтерського обліку та обліку й аудиту розрахунків з підзвітними особами на ТОВ СГП «Заря-2010», наведено порядок проведення аудиту достовірності відображення господарських операцій з обліку розрахунків з підзвітними особами на підприємстві та укладено робочі документи аудитора та аудиторський висновок.

У висновках вказуються результати проведеного дослідження організації і методики обліку, аналізу та аудиту розрахунків з підзвітними особами ТОВ СГП «Заря-2010», запропоновано рекомендації щодо удосконалення бухгалтерського, фінансового обліку розрахунків з підзвітними особами, а також пропозиції, що призведуть до покращення діяльності підприємства.

Кваліфікаційна робота містить:

текстової частини	- 84 с.;
таблиць	- 37 ;
рисунків	- 5;
додатків	- 2.

ЗМІСТ

	С.
Вступ	5
1. Теоретичні основи організації і методики обліку та аудиту розрахунків з підзвітними особами	7
1.1. Нормативно-правова база та завдання бухгалтерського обліку розрахунків з підзвітними особами	7
1.2. Економічна сутність розрахунків з підзвітними особами	9
1.3. Методика фінансового обліку розрахунків з підзвітними особами за національними стандартами	16
1.4. Організація і методика аудиту достовірності відображення господарських операцій з обліку розрахунків з підзвітними особами	29
2. Організація і методика фінансово-економічного аналізу діяльності ТОВ СГП «Заря-2010»	36
2.1. Техніко-економічна характеристика ТОВ СГП «Заря-2010»	36
2.2. Аналіз дебіторської заборгованості ТОВ СГП «Заря-2010»	38
2.3. Аналіз фінансових результатів діяльності ТОВ СГП «Заря-2010»	44
2.4. Загальний аналіз фінансового стану підприємства	49
3. Практика бухгалтерського обліку та аудиту розрахунків з підзвітними особами у ТОВ СГП «Заря-2010»	64
3.1. Загальна характеристика організації бухгалтерського обліку на підприємстві	64
3.2. Організація бухгалтерського обліку розрахунків з підзвітними особами у ТОВ СГП «Заря-2010»	68
3.3. Організація аудиту розрахунків з підзвітними особами у ТОВ СГП «Заря-2010»	70
Висновки та пропозиції	78
Список використаних джерел	80
Додатки	85

ВСТУП

Актуальність теми. Запорукою успішного ведення підприємницької діяльності стає розширення господарських зв'язків підприємства, тому службові відрядження являються невід'ємною частиною діяльності будь-якого підприємства. Внаслідок виникає необхідність видачі коштів працівникам під звіт у процесі господарської діяльності на господарські витрати та службові відрядження, що й підтверджує актуальність теми роботи. У цьому випадку виникають розрахункові відносини з підзвітними особами. Якщо підзвітна особа не надала звіт та необхідні виправдовуючі документи у встановлені строки або не повернула в касу залишки невикористаних сум авансів виникає дебіторська заборгованість підзвітних осіб. Дебіторська заборгованість підзвітних осіб нараховується за фактом отримання даними особами авансових підзвітних сум і погашається при повному розрахунку за даними сумами.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі акти України, міжнародні та національні стандарти бухгалтерського обліку, постанови Верховної Ради України, Кабінету Міністрів, дослідження класиків економічної теорії, наукові праці вітчизняних учених з питань обліку, аналізу та аудиту розрахунків з підзвітними особами, а також дані первинного, аналітичного і синтетичного обліку досліджуваного підприємства, квартальні і річні звіти, дані статистичної звітності, виробничо-фінансові плани, довідкові матеріали.

Проблемою дослідження обліку, аналізу та аудиту розрахунків з підзвітними особами займалися вчені та дослідники: Білик М.Д., Белозерцев В., Бутинець Ф.Ф., Голов С.Ф., Єфіменко В.І., Валуєв Б.І., Завгородній В.П., Кірейцев Г.Г., Клепікова З.В, Крайник О.П., Лісна І.В., Лищенко О.Г, Лозовский Л. Ш., Момот Т., Райзберг Б. А., Пташнік О.С., Сопко В.В., Стародубцева Е. Б. та інші.

Мета та завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є узагальнення організаційних і методичних положень та визначення основних шляхів вдосконалення обліку, аналізу та аудиту розрахунків з підзвітними особами підприємства.

Задачами дослідження є: вивчення теоретичних основ обліку та аудиту розрахунків з підзвітними особами: розкриття сутності, принципів класифікації дебіторської заборгованості; розгляд нормативно-правових документів, які регулюють

облік розрахунків з підзвітними особами в Україні, документальне оформлення розрахунків з підзвітними особами та відображення їх на рахунках бухгалтерського обліку; організація та методика аудиту операцій з обліку розрахунків з підзвітними особами; проведення аналізу основних показників діяльності ТОВ СГП «Заря-2010» за два роки; здійснення фінансового аналізу діяльності підприємства; вивчення організації бухгалтерського обліку та обліку й аудиту розрахунків з підзвітними особами ТОВ СГП «Заря-2010»; укладання робочих документів аудитора та аудиторського висновку про фінансову звітність ТОВ СГП «Заря-2010»; формулювання рекомендацій щодо покращення організації обліку на даному підприємстві.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження роботи є розрахунки з підзвітними особами підприємства, а предметом дослідження – облік, аналіз та аудит розрахунків з підзвітними особами підприємства.

Методи дослідження. У кваліфікаційній роботі використовувалися такі методи дослідження: методи наукової абстракції, індукції та дедукції, групування, порівняння, абсолютних та відносних величин, аналізу і синтезу (при оцінці стану та динаміки дебіторської заборгованості), методи конкретизації, моделювання, аналогії, спостереження, балансовий метод.

Наукова новизна одержаних результатів в даній кваліфікаційній роботі полягає в розробці напрямів вдосконалення обліку, аналізу та аудиту розрахунків з підзвітними особами підприємства.

Апробація результатів роботи. Основні теоретичні та практичні результати дослідження: доповідалися та отримали позитивну оцінку на науковій конференції здобувачів вищої освіти ОНТУ 28 березня 2023 р. (секція обліку та аудиту); докладені та апробовані на науковому колоквіумі «Сучасні аспекти проведення аналізу функціонування національної економіки та діяльності її суб'єктів в контексті забезпечення їх конкурентоспроможності та ефективності діяльності» кафедри обліку та аудиту ОНТУ 28.11.2023 р. (Додаток Б).

Загальна структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Основний зміст роботи становить 84 стор., містить 37 таблиці на 35 стор., 5 рисунків на 4 стор., 2 додатки, список використаних джерел з 51 найменування на 5 стор.

1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ І МЕТОДИКИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ З ПІДЗВІТНИМИ ОСОБАМИ

1.1. Нормативно-правова база та завдання бухгалтерського обліку розрахунків з підзвітними особами

У процесі діяльності підприємство не завжди здійснює розрахунки з іншими підприємствами або фізичними особами одночасно з передачею майна, виконанням робіт, наданням послуг тощо. У зв'язку із цим у нього виникає дебіторська заборгованість.

Дебіторська заборгованість визначається як сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату. Дебіторами можуть бути як юридичні, так і фізичні особи, які заборгували підприємству грошові кошти, їх еквіваленти або інші активи. Одним з найважливіших показників діяльності підприємства є розрахунки з підзвітними особами. В процесі фінансово-господарської діяльності у організації часто виникає необхідність придбання матеріальних цінностей, а також різних робіт, послуг не тільки за безготівковим розрахунком, а й за готівку. У таких випадках зазвичай працівникові видаються готівкові грошові кошти під звіт для виконання певних дій за дорученням підприємства. Гроші під звіт можуть бути видані на витрати, пов'язані з відрядженням, на придбання різних матеріальних цінностей, поштові, телеграфні послуги тощо.

Завданням обліку розрахунків з підзвітними лицами є аналіз, облік і контроль за своєчасністю, повнотою, достовірністю здійснення розрахунків з підзвітними особами.

Для вирішення вище перелічених завдань необхідно використовувати наступні нормативні документи:

- Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність» № 996 від 16.07.99 р. (зі змінами та доповненнями);

- Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо платіжних послуг» від 12.01.2023 р. № 2888-IX;

- Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні

вимоги до фінансової звітності» затверджене наказом МФУ від 07.02.2013 № 73 (зі змінами та доповненнями);

- Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість», затверджене наказом МФУ від 08.10.99 р. № 237 (зі змінами та доповненнями);

- План рахунків бухгалтерського обліку підприємств, організацій та установ №291 (зі змінами та доповненнями);

- Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 (зі змінами та доповненнями);

- Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку № 88 від 24.05.95 р. (зі змінами і доповненнями);

- Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні від 29.12.2017 № 148 (зі змінами та доповненнями);

- Податковий кодекс України від 02.12.2010 №2755-VI (зі змінами та доповненнями);

- Інструкція про службові відрядження в межах України та закордон, що затверджена наказом Міністерства фінансів України від 13.03.99 р. № 59. (зі змінами та доповненнями);

- Постанова КМУ «Про суми та склад витрат на відрядження державних службовців, а також інших осіб, що направляються у відрядження підприємствами, установами та організаціями, які повністю або частково утримуються (фінансуються) за рахунок бюджетних коштів» від 02.02.2011 № 98 (зі змінами та доповненнями).

- Наказ Міністерства фінансів України від 09.05.2023 р. № 239 «Про внесення змін до наказу Міністерства фінансів України «Про затвердження форми Звіту про використання коштів / електронних грошей, виданих на відрядження або під звіт, та Порядку його складання» №841;

- деякі статті Кодексу законів про працю України.

1.2. Економічна сутність розрахунків з підзвітними особами

Основні поняття та порядок розкриття інформації про дебіторську заборгованість у фінансовій звітності визначає П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість». Відповідно до п.4 якого дебіторська заборгованість - заборгованість покупців, замовників та інших дебіторів (у тому числі яка забезпечена векселями) за надані їм продукцію, товари, роботу або послуги; фінансових і податкових органів за податками, зборами та іншими платежами до бюджету; також заборгованість з сум нарахованих дивідендів, відсотків, роялті тощо, що підлягають надходженню; заборгованість пов'язаних сторін та з внутрішньовідомчих розрахунків; інша поточна дебіторська заборгованість [10].

Дебітори - це юридичні та фізичні особи, які в наслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів.

Згідно П(С)БО 10 дебіторська заборгованість визначається активом, якщо існує ймовірність отримання підприємством майбутніх економічних вигод і її сума може бути достовірно визначена [10].

В економічній літературі існує багато різних підходів до визначення дебіторської заборгованості (табл. 1.1).

Таблиця 1.1 – Підходи до визначення поняття дебіторської заборгованості в економічній літературі

Автор	Визначення
Голов С.Ф.	Дебіторська заборгованість – фінансовий актив, що є контрактним правом однієї сторони отримати гроші й узгоджується з відповідним зобов'язанням сплати іншої сторони.
Стоун Д., Хітчинг К.	Дебіторська заборгованість – це сума боргів, які винні підприємству юридичні або фізичні особи та які виникли у результаті господарських взаємовідносин з ними.
Лищенко О.Г.	Дебіторська заборгованість – це фінансовий актив, який є контрактним правом отримувати грошові кошти або цінні папери від іншого підприємства.
Момот Т.	Дебіторська заборгованість—безвідсоткова позика контрагентам.
Крайник О.П., Клепікова З.В.	Дебіторська заборгованість – (форма відстрочки платежу, відкритий кредит) неформальна, або формальна угода, яка передбачає виконання послуг замовником або реалізації продукції покупцю з відстрочкою оплати за них. Такий кредит вважається безкоштовним та без чіткого визначення строку.

Автор	Визначення
Белозерцев В.	Дебіторська заборгованість – грошове вираження результату вимушеної або заздалегідь запланованої господарсько-економічної операції кредитного характеру з контрагентами (юридичними або фізичними особами), що мала місце у минулому та борг за неї може бути достовірно визначений, узгоджений з контрагентом та сплачений підприємству у майбутньому, а в поточний момент відображений у балансі підприємства як актив.
Кірейцев Г.Г	Дебіторська заборгованість – це складова оборотного капіталу, яка є комплексом вимог до фізичних чи юридичних осіб щодо оплати товарів, продукції, послуг.

З табл.1.1 можна зробити висновок, що всі науковці розглядають одну і ту саму проблему під різним кутом, але з метою обліку підприємства України дотримуються єдиних правил і діють на основі Положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

В економічній літературі дебіторська заборгованість класифікується за різними ознаками.

По об'єктах, за якими виникають зобов'язання дебіторів, дебіторська заборгованість класифікується як:

- дебіторська заборгованість, пов'язана з нормальною діяльністю підприємства з реалізації продукції, товарів, робіт, послуг;
- дебіторська заборгованість, яка не пов'язана з реалізацією продукції, товарів, робіт, послуг, а виникає внаслідок здійснення інших операцій.

В залежності від ймовірності її погашення дебіторська заборгованість класифікується на:

- безнадійну;
- сумнівну;
- дійсну.

Безнадійна дебіторська заборгованість - це дебіторською заборгованістю, щодо якої існує впевненість щодо її неповернення боржником або за якою минув строк позовної давності, вона буде списана за рахунок резерву.

Треба зазначити, що списання безнадійної дебіторської заборгованості не торкається форми №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)», тому що витрати, понесені у зв'язку з неповерненням боргу, підприємство

визнало в тому ж звітному періоді, що й дохід від реалізації, пов'язаний з виникненням цієї дебіторської заборгованості. У цьому полягає принцип нарахування та відповідності доходів і витрат. За цим принципом для визначення фінансового результату звітного періоду слід зіставити доходи звітного періоду з витратами, які були здійснені для отримання цих доходів. При цьому доходи і витрати відображаються в обліку і звітності у момент їх виникнення, незалежно від часу надходження і сплати грошей.

Сумнівний борг – це поточна дебіторська заборгованість за продукцію, товари, послуги, щодо якої існує невпевненість її погашення боржником.

Сумнівні борги завищують реальний результат від реалізації, тому, згідно з принципом обачності, підприємство повинне визначити можливі витрати від неповернення частини боргів покупцями у момент визначення доходу від реалізації, а не в тому періоді, коли покупці не змогли оплатити товар.

Величину цих витрат можливо визначити на основі аналізу даних підприємства за попередні роки про фактичні втрати від неповернення дебіторської заборгованості. З іншого боку, сума дебіторської заборгованості не є реальною, доки вона не скоригована на величину сумнівних боргів.

Дійсна дебіторська заборгованість – це заборгованість, яка буде повернута або термін сплати якої ще не настав.

З метою складання фінансової звітності дебіторська заборгованість класифікується за такими ознаками:

- у зв'язку з нормальним операційним циклом (нормальний операційний цикл - проміжок часу між придбанням запасів для здійснення діяльності та отримання коштів від реалізації виробленої з них продукції або товарів і послуг);
- терміном погашення;
- об'єктами, щодо яких виникли зобов'язання дебіторів;
- своєчасністю оплати боржником дебіторської заборгованості.

Виділяють дебіторську заборгованість, що пов'язана та ту, що не пов'язана з реалізацією продукції, робіт, послуг, товарів.

Дебіторську заборгованість, яка не пов'язана з реалізацією продукції, робіт, послуг, складають:

- дебіторська заборгованість за виданими авансами;
- дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом, у тому числі з податку на прибуток.

Також виділяють іншу поточну дебіторську заборгованість.

За першими двома ознаками виділяють довгострокову та поточну дебіторську заборгованість.

Класифікація дебіторської заборгованості в залежності від термінів її погашення наведена на рис.1.1.

Рис.1.1 – Класифікація дебіторської заборгованості за НПСБО1»Загальні вимоги до фінансової звітності» [9, 15]

Довгострокова дебіторська заборгованість - сума дебіторської заборгованості, яка не виникає в ході нормального операційного циклу та буде погашена після дванадцяти місяців з дати балансу. При цьому слід розуміти, що при віднесенні заборгованості до поточної або довгострокової до уваги береться не загальний очікуваний строк оплати згідно з договором, а очікуваний строк до погашення, який залишився з дати балансу.

До довгострокової дебіторської заборгованості відносять:

- заборгованість орендаря за фінансовою орендою, яка відображається в балансі орендодавця;
- надання позик іншим підприємствам;
- надання позик фізичним особам;
- заборгованість, що виникає при надзвичайних подіях - пожежі, повені, крадіжці тощо.

Поточна дебіторська заборгованість (короткострокова) - це сума дебіторської заборгованості, яка виникає в ході нормального операційного циклу або буде погашена протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

Отже, якщо заборгованість, що виникла, не пов'язана з операційним циклом (наприклад, заборгованість орендарів за операціями фінансової оренди, працівників за наданими їм позиками), але передбачається, що вона буде погашена в термін менше 12 місяців, то така заборгованість визнається поточною.

З наведених вище визначень довгострокової і поточної дебіторської заборгованості слід зробити висновок: оскільки віднесення заборгованості до поточної або довгострокової прив'язане до дати балансу, на вказану дату слід переглядати довгострокову заборгованість за окремими дебіторами за термінами її погашення. Якщо виявиться, що до терміну погашення заборгованості залишилося менше 12 місяців, колишню довгострокову заборгованість слід відобразити на дату балансу як поточну.

Поточна дебіторська заборгованість класифікується в залежності від впевненості погашення за трьома напрямками:

- дебіторська заборгованість, за якою існує впевненість у погашенні її боржником;
- дебіторська заборгованість, за якою існує невпевненість у погашенні її боржником;
- дебіторська заборгованість, за якою немає впевненості у погашенні її боржником або закінчився строк позовної давності.

Далі класифікація за НП(С)БО 1 буде розглянута більш детально, адже вона використовується для цілей обліку дебіторської заборгованості.

Дебіторська заборгованість за товари, роботи та послуги виникає, коли підприємство реалізує товари в кредит, тобто з відстроченням платежу.

Дебіторська заборгованість за виданими авансами – аванси, надані іншим підприємствам у рахунок наступних надходжень активів.

Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом – це дебіторська заборгованість фінансових і податкових органів, а також переплата за податками, зборами та іншими платежами до бюджету.

Інша поточна дебіторська заборгованість – заборгованість працівників підприємства по інших операціях, наприклад, за товари, придбані в кредит, або за отриманими від підприємства позиками.

Оцінка дебіторської заборгованості повинна виходити з визначення дебіторської заборгованості як частини майна боржника. Дебіторська заборгованість є майном особливого роду. В результаті продажу дебіторської заборгованості продавець передає покупцю права вимоги для:

- своєчасного погашення дебіторської заборгованості покупця, що виникла по іншій операції, а також запобігання збитків;
- отримання від організації-дебітора вигідних покупцю товарів (послуг);
- встановлення контролю над організацією-дебітором ;
- інших випадків.

Для здійснення окремих господарських операцій, які неможливо оплатити через касу підприємства або через поточний рахунок у банку, підприємство видає працівникам готівкові кошти під звіт.

Підзвітні особи – це працівники даного підприємства, які отримали грошові кошти в підзвіт для майбутніх витрат згідно з наказом (розпорядженням) керівника підприємства. До таких операцій належать витрати, пов'язані з відрядженням, витрати на придбання інвентарю, незначних партій матеріалів (товарів), витрати на оплату транспортних послуг тощо.

Основними документами, що застосовуються при оформлення розрахунків із підзвітними особами є: касові ордери; звіт про використання коштів, наданих на відрядження або під звіт; накази про повернення співробітників у

відрядження; посвідчення про відрядження; копії закордонних паспортів з оцінками про перетин кордону; список осіб, яким дозволено одержання готівки з каси; кошторису представницьких витрат; накази про затвердження кошторисів представницьких витрат; виправдувальні первинні документи.

Найбільш поширеною є операція, пов'язана з видачею коштів на відрядження. Службове відрядження - це поїздка працівника за розпорядженням керівника підприємства для виконання службового доручення поза місцем роботи.

Службові відрядження регламентуються постановою Кабінету Міністрів України № 98 «Про суми та склад витрат на відрядження державних службовців, а також інших осіб, що направляються у відрядження підприємствами, установами та організаціями, які повністю або частково утримуються (фінансуються) за рахунок бюджетних коштів», а також Інструкцією № 59 «Про службові відрядження в межах України і за кордон» зі змінами та доповненнями (далі – Інструкція № 59).

Необхідно відзначити, що Інструкція про службові відрядження в межах України та за кордон, № 59, поширюється тільки на організації, які частково або повністю фінансуються за рахунок бюджетних коштів. Тобто не бюджетні підприємства при направленні своїх працівників у відрядження вже не зобов'язані враховувати вимоги і обмеження, встановлені Інструкцією № 59 [16]. Тепер направлення працівника у відрядження регулюється виключно нормами чинного законодавства, зокрема КЗпП. і розробленими самостійно правилами, затвердженими керівником які діють для всіх працівників підприємства (незалежно від посади і при направленні відрядження. Такі правила можуть бути встановлені окремим документом (наприклад положенням про відрядження), затверджені керівником підприємства, або » можуть бути відображені в колективному договорі. Однак, якщо не бюджетне підприємство є одержувачем бюджетних коштів, то при направленні працівників у службові відрядження, які здійснюються за рахунок бюджетних коштів в рамках виконання заходів. передбачених бюджетною програмою, такі суб'єкти господарювання зобов'язані дотримуватися норм Інструкції № 59 [16].

Відповідно до ст. 1 Закону України від 14.10.92 р. № 2694-ХІІ «Про охорону праці» працівником є особа, яка працює на підприємстві, і виконує обов'язки або функції згідно з трудовим договором. Однак згідно з п.п. 140 1.7 п. 140.1 ст. 140 Податкового Кодексу України до витрат подвійного призначення належать витрати на відрядження фізичних осіб, які перебувають у трудових відносинах з таким платником податку або є членами керівних органів платника податку. Таким чином у відрядження можуть бути відправлені не тільки працівники підприємства, з й члени керівного органу підприємства [8].

При цьому, слід враховувати, що КЗпП[6] забороняє направляти у відрядження вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до 3 років (ст. 176 КЗпП) Жінки, які мають дітей віком від 3 до 14 років або дітей-інвалідів. можуть направлятися . відрядження тільки за їх згодою (ст. 177 КЗпП). Згода працівника має бути підтверджена його підписом у наказі про направлення у відрядження.

Згідно зі ст. 121 КЗпП працівники мають право на відшкодування витрат та одержання інших компенсацій у зв'язку зі службовими відрядженнями [6]. Працівникам які направляються у відрядження виплачуються добові за час перебування у відрядженні, вартість проїзду до місця призначення і назад, а також витрати по найму житла в порядку і розмірах, що встановлюються законодавством . При цьому за працівником усього часу відрядження зберігається місце роботи (посада) а оплата праці за виконаю роботу таким працівникам здійснюється відповідно до умов визначених трудовим чи колективним договором (розмір такої оплати праці не може бути нижче середнього заробітку).

1.3. Методика фінансового обліку розрахунків з підзвітними особами за національними стандартами

Направлення працівники у відрядження здійснюється керівником цього підприємства і оформляється наказом (розпорядженням), що містить наступну інформацію:

- прізвище, ім'я, по батькові та посаду відрядженого особи,
- пункт призначення;

- назва підприємства, куди відряджається працівник;
- мета відрядження;
- термін відрядження;

Якщо працівник направляється у відрядження за кордон, то, крім наказу про направлення у відрядження за кордон, додатково оформляються наступні документи:

- кошторис витрат;
- завдання, в якому зазначаються мета поїздки, строк, умови перебування за кордоном. У разі поїздки за запрошенням до завдання додається його копії з перекладом.

Підприємство, що відряджає працівника, зобов'язане забезпечити його грошовими коштами - авансом. Аванс видається під звіт особі готівкою або перераховується у безготівковій формі на відповідний рахунок для використання із застосуванням платіжних карток.

Сума авансу розраховується виходячи з передбачуваних витрат на наймання житла, проїзд та добових. При цьому, якщо працівник відряджається за кордон, то підприємство зобов'язане його забезпечити коштами у валюті тієї країни, куди відряджається працівник, або у вільно конвертованій валюті. Для розрахунку авансу використовується офіційний курс НБУ до іноземних валют на день видачі коштів з каси уповноваженого банку.

Аванс на відрядження по Україні може видаватися як за рахунок коштів, що знаходяться на рахунках підприємства, так і за рахунок їх готівкової виручки. При цьому згідно з Положенням № 148 [13] видача готівки під звіт здійснюється з кас підприємств за умови повного звіту підзвітної особи за раніше виданими під звіт сумами, тобто після подання до бухгалтерії звіту про використання коштів, наданих на відрядження або під звіт, і повернення в касу підприємства залишку готівки, раніше виданої під звіт та невикористаною.

Підприємство зобов'язане видавати аванс відрядженим у межах України та за кордон. Сума авансу визначається способом розрахунку, виходячи з норм добових і розміру передбачуваних витрат на проживання, проїзд тощо. При

складанні розрахунку (кошторису) витрат на відрядження за кордон у разі перевезення витрат у гривні та іноземну валюту застосовується офіційний курс НБУ на день одержання коштів з каси вповноваженого банку.

Якщо ж аванс із поважних причин не видавався, тоді працівнику відшкодовують усі фактичні витрати. Коли не було видано аванс в іноземній валюті або працівник для остаточного розрахунку за відрядження повинен сплатити додаткову суму, то кошти виплачуються в національній валюті України за офіційним курсом гривні до іноземної валюти, встановленим НБУ на день погашення зобов'язаності, при цьому добові виплачуються в гривнях без перерахунку їх у долари США, в межах установлених норм. При цьому необхідно мати на увазі, що направляючи працівника у відрядження за кордон, підприємство зобов'язане забезпечити його коштами в національній валюті країни, куди направляють працівника, або у вільно конвертованій валюті.

При скасування запланованого відрядження (до його початку) керівником підприємства видається наказ, що скасовує раніше виданий наказ про направлення працівника у відрядження (із зазначенням причини його скасування), з розпорядженням працівникові здійснити ряд дій, пов'язаних зі скасуванням відрядження, зокрема, здати виданий раніше аванс на відрядження. Оскільки грошові кошти раніше були видані працівникові під звіт, то при поверненні грошових коштів працівник все одно зобов'язаний подати звіт про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт. Тим більше, що деякі витрати він міг понести і до початку відрядження, приміром, на придбання-здачу проїзного квитка, що також має бути підтверджено документально. При поверненні авіаквитка пасажир повертаються кошти з урахуванням штрафних санкцій залежно від тарифу, який був застосований при розрахунку вартості перевезення за визначеним маршрутом. На вимогу пасажир йому видається довідка про повернення та проведений взаєморозрахунок. Така довідка та є первинним документом, що підтверджує факт здійснення господарської операції з повернення авіаквитка.

У разі відрядження за кордон до авансового звіту доцільно додавати копії сторінок закордонного паспорта з печатками пропускних пунктів.

Бухгалтеру слід розрахувати термін відрядження для правильної виплати добових витрат. Добові – це витрати на особисті потреби працівника під час відрядження. Добові виплачуються працівнику за кожний день перебування у відрядженні (включно день вибуття (виїзду) і день прибуття (приїзду)). Керівник підприємства може, виходячи з норм колективного договору, збільшити норму добових, але з додаванням цієї суми до сукупного доходу працівника.

П.п. 140.1.7 п. 140.1 ст. 140 ПКУ встановлені граничні норми добових витрат, які підприємство може віднести на витрати. При цьому цією нормою також встановлено, що сума добових визначається у разі відрядження (табл.1.2).

Таблиця 1.2 – Граничні норми добових витрат у 2023 році [8]

Територія відрядження	Максимальний неоподатковуваний розмір добових
У межах території України	670 грн (не більш як 0,1 розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року)
Для відряджень за кордон	не вище 80 євро за добу по курсу НБУ

Наведені норми встановлено для працівників підприємств усіх форм власності, крім державних службовців та осіб, які направляються у відрядження підприємствами, що повністю або частково утримуються за рахунок бюджетних коштів, для яких постановою КМУ від 02.02.2011 р. № 98 [17] встановлено окремі норми. При цьому, сума збільшення розміру добових витрат на відрядження понад встановлені норми включається до загального місячного (річного) оподаткованого доходу платника ПДФО і, в свою чергу, оподатковується ПДФО за ставкою 18 % і військовим збором за ставкою 1,5 % та відображається у податковому розрахунку за формою № 1ДФ.

Розрахунок з відрядженим працівником здійснюється залежно від того, скільки він витратив грошових коштів (більше або менше виданої суми грошового авансу);

– якщо працівник витратив менше, ніж йому видали, то він зобов'язаний до або під час подання звіту повернути невитрачену суму грошових коштів у касу підприємства (п.п. 170.9.2 п. 170.9 ст. 170 ПКУ) [8]. У разі порушення цих вимог неповернена встрок сума підлягає обкладенню податком на доходи фізичних осіб та військовим збором.

- працівникам-резидентам в національній валюті України за офіційним курсом НБУ, встановленим на день виплати;

- працівникам-нерезидентам за їх бажанням як в іноземній валюті (без одержання індивідуальної ліцензії НБУ), так і в грошовій одиниці України.

Відрядженому працівникові підприємство зобов'язане відшкодувати понесені витрати, на підставі наданих виправдовувальних документів виплатити добові, а також зберегти за час відрядження його середній заробіток.

Середній заробіток розраховується згідно з Постановою Кабінету Міністрів України «Порядок обчислення середнього заробітку» від 8 лютого 1995 р. № 100 [5].

Усі витрати з відрядження підтверджуються документально (документи повинні бути в оригіналі).

Нормами Податкового кодексу передбачено, що у разі відрядження у межах України та країн, в'їзд громадян України на територію яких не потребує наявності візи (дозволу на в'їзд), сума добових визначається згідно з наказом про відрядження та відповідними первинними документами.

Відповідно до Закону України «Про визначення розмірів збитків, заподіяних підприємству, установі, організації розкраданням, знищенням (псуванням); нестачею або втратою дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння та валютних цінностей» від 6 червня 1995 року № 217/95-ВР у разі несвоєчасного повернення авансу, виданого в іноземній валюті на службове відрядження, заборгованість стягується в сумі, еквівалентній потрійній сумі інвалюти, перерахованій у валюту України за обмінним курсом НБУ на день погашення заборгованості. Стягнена сума спрямовується на відшкодування збитків підприємства (у розмірі неповернутого авансу), а залишок перераховується до державного бюджету [4].

Згідно п.п. 170.9.2 п. 170.9 ст. 170 ПКУ звіт про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт, повинен бути наданий до закінчення місяця, наступного за тим, у якому платник податку [8]:

- завершує відрядження;

– завершує виконання окремої цивільно-правової дії за дорученням та за рахунок особи, яка видала кошти/електронні гроші під звіт.

Якщо під час відрядження чи виконання окремих цивільно-правових дій платник податку застосував для розрахунків платіжний інструмент, включаючи корпоративний (бізнесовий) платіжний інструмент або особистий платіжний інструмент, чи його реквізити та списує кошти/електронні гроші за понесеними витратами надавач платіжних послуг пізніше від дати, коли платник податку завершує таке відрядження або завершує виконання окремої цивільно-правової дії, то строки, встановлені цим підпунктом, подовжуються ще на один календарний місяць.

До Звіту про використання коштів/електронних грошей, виданих на відрядження або під звіт, відряджений працівник зобов'язаний додати всі документи, що підтверджують понесені у відрядженні витрати, а також копію паспорта з відмітками про перетин кордону (при перетині кордону в країні з повним прикордонним контролем) [14].

В авансовому звіті працівник зазначає фактичні витрати з відрядження, виходячи з діючих норм. Підзвітні витрати не є об'єктом оподаткування лише за наявності підтверджених документів, що засвідчують вартість таких витрат.

До підтверджених документів належать [44]:

- транспортні квитки або транспортні рахунки та багажні квитанції (у тому числі електронні квитки);
- документи, отримані від осіб, які надають послуги з розміщення та проживання фізичної особи, страхові поліси;
- документи (виписки та/або відомості з рахунка), що містять визначену законом інформацію про виконані платіжні операції за рахунком, до якого емітовані платіжні інструменти;
- документи, що підтверджують виконання операції з використанням платіжних інструментів;
- інші документи, що засвідчують вартість витрат.

У разі якщо під час відрядження чи виконання окремих цивільно-правових

дій платник податку для проведення розрахунків застосував платіжний інструмент, включаючи корпоративний (бізнесовий) платіжний інструмент або особистий платіжний інструмент, чи його реквізити, вартість витрат засвідчується документом (випискою та/або відомостями з рахунка) в електронній або паперовій формі, що містить визначену законом інформацію про виконані платіжні операції за рахунком, до якого емітований такий платіжний інструмент (пп. 170.9.2 ПКУ) [8].

Для відряджень неоподатковуваний ліміт складається із фактичних витрат на:

- проїзд (у тому числі перевезення багажу, бронювання транспортних квитків) як до місця відрядження і назад, так і за місцем відрядження (у тому числі на орендованому транспорті);

- оплату вартості проживання у готелях (мотелях), а також включених до таких рахунків витрат на харчування чи побутові послуги (прання, чищення, лагодження та прасування одягу, взуття чи білизни) та найм інших жилих приміщень;

- оплату телефонних розмов;

- оформлення закордонних паспортів, дозволів на в'їзд (віз);

- обов'язкове страхування (зокрема, якщо згідно із законами країни відрядження або країн, територією яких здійснюється транзитний рух до країни відрядження, обов'язково необхідно здійснити страхування життя або здоров'я відрядженої особи чи її цивільної відповідальності (у разі використання транспортних засобів));

- інші документально оформлені витрати, пов'язані з правилами в'їзду та перебування у місці відрядження, в тому числі будь-які збори і податки, що підлягають сплаті у зв'язку зі здійсненням таких витрат.

Не включають у дохід і «чайові», але лише за умови, якщо їх суми включено до рахунка згідно із законами країни перебування.

Також не є доходом добові.

За наявності надміру витрачених коштів така сума повертається платником податку в касу або зараховується на банківський рахунок особи, що їх видала, до або при поданні Звіту про використання коштів/електронних грошей, виданих на відрядження або під звіт.

Оподаткуванню підлягають кошти, видані понад установлені норми чи не

підтвержені належним чином витрати.

За відсутності відповідних підтвердних документів до оподаткованого доходу платника податку включають суму добових.

Для неоподаткованості таким підтвердженням є:

– у межах України та країн, в'їзд громадян України на територію яких не потребує наявності візи (дозволу на в'їзд) - наказ про відрядження та відповідна первинка;

– до країн, в'їзд громадян України на територію яких здійснюється за наявності візи (дозволу на в'їзд), - наказ про відрядження за наявності документальних доказів перебування особи у відрядженні (відміток прикордонних служб про перетин кордону, проїзних документів, рахунків на проживання та/або будь-яких інших документів, що підтверджують фактичне перебування особи у відрядженні).

До оподаткованого доходу також включають:

- вартість алкогольних напоїв і тютюнових виробів;
- суми «чайових» (за винятком неоподатковуваних випадків);
- плату за видовищні заходи.

Податковим агентом щодо таких виплат, як і раніше, лишається особа, що видає такі кошти.

Сума податку, нарахована на суму такого перевищення, утримує особа, що видала такі кошти / електронні гроші, за рахунок будь-якого оподаткованого доходу (після його оподаткування) платника податку за відповідний місяць, а в разі недостатності суми доходу - за рахунок оподатковуваних доходів наступних звітних місяців до повної сплати суми такого податку.

Згідно п. 170.9.4 ПКУ авансові звіти дозволяють подавати як у паперовій, так і в електронній формі [8].

Якщо підприємство здійснює оплату проїзних квитків і проживання в готелі в безготівковій формі (при цьому документи, що підтверджують їхню вартість, повинні бути в оригіналі). Працівник, направлений у відрядження, складає звіт про використання коштів тільки про одержання ним добових.

Звіт складається підзвітною особою, яка отримала аванс.

Пунктом 170.9.4 ПКУ передбачено використання звіту про використання

коштів/електронних грошей, виданих на відрядження або під звіт (затверджено наказом Міністерства фінансів №239 від 09.05.2023р. [14]), який складають та подають платник податку (у паперовій або електронній формі) за формою, встановленою Мінфіном, у разі [8]:

- а) наявності оподаткованого доходу з метою розрахунку суми податку;
- б) використання платником податку готівки понад суму добових витрат (включаючи отриману із застосуванням платіжних інструментів).

Якщо під час відрядження або виконання окремих цивільно-правових дій платник податку застосував платіжні інструменти, включаючи корпоративні (бізнесові) платіжні інструменти або особисті платіжні інструменти, чи їх реквізити для розрахунків у безготівковій формі та/або для отримання готівки в межах суми добових витрат та за відсутності оподаткованого доходу, звіт про використання коштів/електронних грошей, виданих на відрядження або під звіт, не складають і не подають.

Звіт про використання коштів/електронних грошей, виданих на відрядження або під звіт розширені може бути підписаним власноруч або з використанням електронного цифрового підпису.

П. 170.9 ПКУ прописує лише строки подання звіту. Таким чином, є дві окремі події: перша - видача та повернення коштів, друга - подання звіту. Правильно визначити підзвітну суму для повернення без затвердженого звіту неможливо. Через те не треба розподіляти ці дві події на окремі операції, слід надалі продовжувати оформляти звіти з підзвітними особами у строки, наведені в табл. 1.3.

Таблиця 1.3 – Граничні строки використання підзвітних сум [51]

Мета видачі коштів	Готівкова форма видачі	Розрахунки готівкою, знятою з платіжних карток
1. На закупівлю сільгосппродукції та вторинної сировини	Не більше 10 робочих днів (р. д.) із дня видачі під звіт	
2. На закупівлю брухту чорних металів і брухту кольорових металів	Не більше 30 р. д. із дня видачі під звіт	
3. На інші виробничі (господарські) потреби	Не більше 2 р. д., включаючи день отримання готівки	
4. На відрядження	До закінчення строку відрядження	
5. На відрядження та виробничі (господарські) потреби одночасно		

У межах цих термінів керівник підприємства зобов'язаний прийняти рішення щодо затвердження авансового звіту. Разом з авансовим звітом подаються

документи (в оригіналі), що підтверджують вартість оплачених витрат, із зазначенням форми їх оплати (готівкою, чеком, кредитною картою, безготівковим перерахунком). До звіту додається ксерокопія відміток у закордонному паспорті, яка завірена відділом кадрів або керівником підприємства. У разі неповернення працівником залишку коштів у визначений термін відповідна сума стягується з нього підприємством у встановленому чинним законодавством порядку.

Схематичне відображення документального оформлення обліку розрахунків з підзвітними особами наведено на рис. 1.2.

Рис. 1.2 – Схематичне відображення документального оформлення обліку розрахунків з підзвітними особами [28]

Облік розрахунків з підзвітними особами ведеться на активно-пасивному субрахунку 372 «Розрахунки з підзвітними особами» рахунка 37 «Розрахунки з різними дебіторами». Сальдо субрахунка 372 може бути як дебетовим, так і кредитовим. Воно відображається розгорнуто і в балансі: дебетове сальдо показується в складі оборотних активів, а кредитове – у зобов'язаннях.

За дебетом субрахунка обліковуються суми, видані під звіт, за кредитом – підтверджені звітами та документами, а також повернені невикористані суми.

Типова кореспонденція бухгалтерських рахунків по обліку розрахунків із підзвітними особами наведена в таблиці 1.4.

Таблиця 1.4 – Кореспонденція рахунків з обліку розрахунків з підзвітними особами [28, 29]

№	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
1	Видача підзвітних сум готівкою	372	301
2	Перерахування авансу підзвітним особам, які знаходяться у відрядженні за межами підприємства тривалий час і не мають можливості прибувати за авансом	372	311
3	Надходження виручки від реалізації продукції на ринку	372	701
4	Видача підзвіт чекових книжок	372	685
5	Видача підзвітним особам із каи грошовиз документів	372	331
6	Придбання підзвітними особами матеріальних цінностей, молодняка тварин та ін - без ПДВ	20, 21, 22	372
	- на суму податку на додану вартість	641	372
7	Придбання підзвітними особами основних засобів, які не потребують монтажу: - без ПДВ	152	372
	- на суму податку на додану вартість	641	372
8	Використання коштів підзвітними особами навиробничі і господарські потреби в межах встановлених норм	23, 91, 92	372
9	Повернення невикористаних підзвітних сум: - в касу	301	372
	- на поточний рахунок у національній валюті	311	372
	- на поточний рахунок в іноземній валюті	312	372
10	Утримання підзвітних сум з оплати праці працівників	561	371
11	Здача виручки за реалізовану продукцію на ринку, а також виручки їдалень та буфетів	301	372
12	Надходження виручки за продукцію, реалізовану на ринку	311	372
13	Списання вартості відпущених блюж та виробів їдальні за талонами та витрат за невикористаними чеками	377	372

№	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
14	Оплата підзвітними особами придбаних різних грошових документів	331	372
15	Оплата підзвітними особами підприємствам і організаціям за різні послуги розрахунковими чеками	377	372
16	Списання безнадійної заборгованості підзвітних осіб	944, 38	372

Аналітичний облік розрахунків з підзвітними особами ведеться за кожною підзвітною особою.

Узагальнення інформації про стан розрахунків з підзвітними особами знаходить своє відображення при журнально-ордерній формі обліку у журналі-ордері №3, а при використанні спрощеної форми бухгалтерського обліку у розділі I Відомості 3-М.

Облік здійснюється в розрізі фізичних осіб, які одержали грошові кошти під звіт. По кожному окремому рядку відображається сума виданого авансу, сума витрат на основі затвердженого авансового звіту, повернена сума невикористаних підзвітних сум, відшкодування перевитрат, сума підзвітних коштів, по яких не подано авансового звіту і які не повернені в касу.

Для одержання необхідних синтетичних даних по рахунку 372 суми, відображені в авансових звітах і повернення невикористаних авансів відображаються в журналі 3 і відомості 3.2 –«Аналітична відомість розрахунків з підзвітними особами» до нього в кореспонденції з дебетуючими рахунками. В кінці місяця підсумки кредитових оборотів в цілому по субрахунку 372 і по дебету кореспондуючих рахунків переносяться в Головну книгу.

При відкритті журналу 3 і відомості 3.2. до нього (в перших рядках) по кожному підзвітному працівнику вказується сума перехідного залишку з минулого місяця і дата його, залишку, виникнення. В наступних рядках вказується суми виданих під звіт грошових коштів (як правило, по кредиту рахунку 30) і дати їх видачі.

В наступному, основному, розділі відомості 3.2 який представляє кредитову частину субрахунку 372 , які відображають суми повернення і утримання

невикористаних підзвітних сум і здійснених платежів за рахунок підзвітних сум. В кожному конкретному випадку вказується дата, номер авансового звіту і сума. Сума платежів відображаються в цілому і по кореспондуючих рахунках. Записи повернення і утримання невикористаних підзвітних сум проводяться на основі документів по касі і розрахунково-платіжних відомостей. Записи по витрачених сумах здійснюються на основі затверджених авансових звітів з додатками до них документів.

Суми, які віднесені в дебет рахунків 23, 91, 92 підлягає групуванню по статтях аналітичного обліку в листках - розшифровках. По придбаним за рахунок підзвітних сум матеріальних цінностей вказується їхня облікова вартість.

Після закінчення місяця по кожній підзвітній особі визначають сальдо на кінець місяця, яке потім буде перенесено у відомість 3.2 наступного місяця, як вступне сальдо.

Після закінчення журналу 3 та відомості 3.2 до нього вказується дата завершення записів в ньому і дата переносу оборотів в Головну книгу. Все це завіряється підписами виконавців та підписом головного бухгалтера підприємства.

Відображення дебіторської заборгованості та нарахування резерву сумнівних боргів показано в формах звітності в таблиці 1.5.

Таблиця 1.5 – Відображення дебіторської заборгованості у формах звітності*

Форма	Код рядка	Назва рядка
Дебіторська заборгованість		
Форма №1 «Баланс» (розділ II активу «Оборотні активи»)	1125	Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги
	1130	Дебіторська заборгованість за розрахунками:
	1130	За виданими авансами
	1135	З бюджетом
	1136	У тому числі з податку на прибуток
	1155	Інша поточна дебіторська заборгованість
Форма № 5 «Примітки до річної фінансової звітності» (розділ IX «Дебіторська заборгованість»)	940	Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги
	950	Інша поточна дебіторська заборгованість

*складено за даними [9, 15]

1.4. Організація і методика аудиту достовірності відображення господарських операцій з обліку розрахунків з підзвітними особами

В сучасних умовах великого значення набуває аудит дотримання законодавчих норм щодо здійснення розрахункових операцій, зокрема розрахунків із підзвітними особами.

Метою проведення аудиту розрахунків з підзвітними особами є перевірка достовірності, законності та правильності відображення в обліку та звітності виданої готівки під звіт та її цільового використання.

В економічній літературі існують різні підходи щодо визначення мети аудиту розрахунків з підзвітними особами (табл. 1.6).

Таблиця 1.6 – Підходи щодо визначення мета аудиту розрахунків з підзвітними особами, на думку вітчизняних науковців [43]

Автор	Мета аудиту розрахунків з підзвітними особами
Давидов Г.М.	Перевірка: реальності операцій за розрахунками з підзвітними особами, що відображаються в обліку; повноти відображення в обліку операцій за розрахунками з підзвітними особами; відповідності бухгалтерського обліку розрахунків з підзвітними особами діючим вимогам; дотримання вимог діючого законодавства з питань обігу готівки щодо підзвітних осіб; відповідності залишків відображених у бухгалтерському обліку, балансі підприємства реальному стану розрахунків з підзвітними особами
Бутинець Ф.Ф.	Встановлення правильності щодо ведення обліку відповідно до чинного законодавства
Усач Б.Ф.	Мета аудиту розрахунків з підзвітними особами є виявлення незаконних та недоцільних з господарського погляду витрат
Кулаковська Л.П., Піча Ю.В.	Здійснення контролю за дотриманням підприємствами встановленого порядку видачі готівкових коштів під звіт та їх використання відповідно до вимог положення та інструкцій про службові відрадження
Сахарцева І.І.	Здійснення контролю над правильністю та своєчасністю за поданням підзвітними особами авансових звітів у бухгалтерію. Перевірка доцільності та законності витрачання грошових коштів
Пилипенко І.І.	Перевірка: реальності операцій за розрахунками з підзвітними особами, що відображаються в обліку; повноти відображення в обліку операцій за розрахунками з підзвітними особами; відповідності бухгалтерського обліку розрахунків з підзвітними особами діючим вимогам; дотримання вимог діючого законодавства з питань обігу готівки щодо підзвітних осіб; відповідності залишків відображених у бухгалтерському обліку балансі підприємства реальному стану розрахунків з підзвітними особами

Автор	Мета аудиту розрахунків з підзвітними особами
Савченко В.Я., Зотов В.О., Кириленко С.А., Петрик О.А., Чумакова І.Ю.	Перевірка: правильності та своєчасності складання авансових звітів; своєчасності повернення в касу залишків підзвітних сум, а також своєчасності утримання несвоєчасно зданих сум в іноземній валюті – в трикратному розмірі; законності, доцільності та обґрунтування витрат на відрядження; правильності відображення розрахунків з підзвітними особами в бухгалтерському обліку

Завданням проведення аудиту розрахунків з підзвітними особами є:

- оцінювання рівня законності та доцільності видачі готівки під звіт, на відрядження або виробничі (господарські) потреби;
- перевірка правильності оформлення первинних документів та відповідність термінів відрядження;
- перевірка правильності отримання та використання підзвітних сум;
- перевірка своєчасності повернення невитрачених коштів, перевірка правильності відображення інформації у регістрах бухгалтерського обліку та фінансовій звітності.

Інформаційною базою для аудиту розрахунків з підзвітними особами є:

1. Первинні документи з обліку грошових коштів, розрахунків та інших активів.
2. Облікові регістри, що використовуються для відображення господарських операцій з обліку розрахунків з підзвітними особами.
3. Акти та довідки попередніх ревізій, аудиторські висновки та інша документація, що узагальнює результати контролю.
4. Головна книга
5. Фінансова звітність.

В залежності від цілей, які необхідно досягти аудитору під час проведення перевірки операцій з підзвітними особами, формуються об'єкти аудиту (рис. 1.3.).

Рис. 1.3 – Об'єкти аудиту розрахунків з підзвітними особами [23]

Процес проведення аудиторської перевірки розрахунків з підзвітними особами має свою певну послідовність, тобто складається з окремих послідовних етапів, які наведені на рис. 1.4.

Рис.1.4 – Етапи проведення аудиторської перевірки розрахунків з підзвітними особами*

*складено на підставі джерел [18, 21]

Аудит операцій з перевірки розрахунків з підзвітними особами найчастіше проводиться суцільним способом.

На підготовчому етапі перевірки розрахунків з підзвітними особами здійснюється оцінка надійності системи внутрішнього контролю, за результатами якого складається план та програма перевірки.

На основному етапі аудиту розрахунків з підзвітними особами здійснюється :

- перевірка наявності та правильності оформлення первинних документів (наказ керівника; посвідчення про відрядження; Журнал реєстрації посвідчень про відрядження; первинні документи, що додаються до авансових звітів)
- перевірка арифметичної точності звіту про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт;
- перевірка відповідності визначення розміру добових;
- перевірка відповідності визначення розміру добових ;
- перевірка відповідності інформації авансових звітів з додатками (звіт про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт; первинні документи, що додаються до авансових звітів: квитки за проїзд, рахунки за проживання; прибуткові та видаткові касові ордери);
- перевірка відповідності сум видачі під звіт у видаткових касових ордерах даним журналу реєстрації;
- перевірка правильності використання підзвітних за видами витрат;
- перевірка правильності відображення операцій на рахунках в обліку (Журнал №3, відомість 3.2, Головна книга, форма №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)»).

Аудитору слід встановити, чи визначено коло осіб, що мають право одержувати підзвітні суми. Далі аудитор вимагає здавання у бухгалтерію авансових звітів. До осіб, які не звітували за одержані гроші у підзвіт, застосовують заходи щодо погашення заборгованості з нарахованої заробітної плати або через суд чи прокуратуру. Крім того, аудитор з'ясовує, чи не було випадків видачі авансів за наявності заборгованості за попередньо одержані суми або видачі грошей

особам, які не числяться у штаті. Також слід перевірити, чи не видавався аванс у розмірі, що значно перевищує потребу.

Авансовий звіт перевіряється як з погляду правильності його оформлення й арифметичних підрахунків, так і за суттю, тобто правильність і законність витрати кожної суми, зазначеної у звіті. Про перевірку робиться запис на бланку авансового звіту, після чого останній затверджує керівник підприємства. Залишок невикористаних сум підзвітна особа повертає до каси підприємства.

Аудитор звіряє аналітичний і синтетичний облік з рахунка 372 "Розрахунки з підзвітними особами", потім розпочинає суцільну перевірку документів.

На практиці трапляються порушення операцій, пов'язаних із закупівлями сільськогосподарських продуктів і сировини. Тому аудитору слід ретельно перевірити авансові звіти заготівельників і прикладені до них закупівельні квитанції, приймальні акти, відомості закупок тощо. Аудитори зіставляють копії квитанцій відносно номерів, дат, ціни і суми. Якщо є сумнівні документи, виїжджають на місце або надсилають письмовий запит.

Правильність оформлення документів на відрядження визначають порівнянням дати, зазначеної у посвідченнях про відрядження (дати вибуття та прибуття працівника до пункту призначення), з кількістю днів відрядження згідно з наказом керівника та фактично проведених. За авансовим звітом звіряють дати повернення з відрядження і подання звіту, тобто встановлюється своєчасність цієї процедури.

У разі відрядження за кордон на службовому автомобілі витрати на паливно-мастильні матеріали відшкодовуються відповідно до діючих норм за 1 км пробігу та затвердженого маршруту. Аудитор має встановити дотримання встановленого чинним законодавством порядку таких розрахунків.

Аспектом перевірки виданих під звіт сум є кошти, які призначені для господарських потреб. Вони видаються у межах наявних коштів на поточному рахунку. Подібно до звітності про відрядження має бути складений та затверджений авансовий звіт про їх використання з доданням виправданих документів. Аудитор перевіряє повноту оприбуткування матеріальних цінностей, правильність

віднесення їх на рахунки бухгалтерського обліку. З цією метою аналізуються дані, відображені у Журналі № 3, де концентрується синтетичний та аналітичний облік. На основі авансових звітів звіряють залишки на початок звітної періоду із залишком за попередній звітний період, перевіряють суми виданих авансів за Журналом-ордером № 1, записи на кредиті субрахунку 372 «Розрахунки з підзвітними особами». Розрахунки з підзвітними особами на господарські потреби мають здійснюватися на наступний день, а сільськогосподарських підприємств – протягом 10 днів.

Основні види можливі порушень, що можуть бути виявлені при проведенні аудиту операцій з обліку розрахунків з підзвітними особами:

- зарахування отриманих авансових звітів на погашення заборгованості невідповідних підзвітних осіб;
- невідповідність даних синтетичного й аналітичного обліку дебіторської заборгованості по розрахунках з підзвітними особами;
- арифметичні неточності;
- навмисне списання заборгованості з метою завищення розміру загальних витрат звітної періоду і, як наслідок, зменшення суми оподаткованого прибутку;
- невідповідність сум, зазначених у первинних документах, що є підставою для виникнення дебіторської заборгованості по розрахунках з підзвітними особами;
- неправильна кореспонденція рахунків при відображенні в обліку розрахунків з підзвітними особами.

На заключному етапі здійснюється аналіз результатів перевірки, надання рекомендацій за результатами аудиту, документальне оформлення результатів перевірки та складається аудиторський висновок

Висновки до першого розділу

В першому розділі були розглянуті питання теоретичних основ організації і методики обліку та аудиту розрахунків з підзвітними особами на

підприємстві: економічна сутність та класифікація дебіторської заборгованості підприємства, нормативна база, що регулює облік розрахунків з підзвітними особами, розглянуто документальне оформлення розрахунків з підзвітними особами, наведений субрахунок та його характеристика, та типова кореспонденція рахунків з обліку розрахунків з підзвітними особами, відображення інформації про них у формах фінансової звітності, а також розглянута методика проведення аудиту розрахунків з підзвітними особами.

У розділі наведені підходи до визначення поняття «дебіторська заборгованість» в економічній літературі, які свідчать про відсутність єдиного підходу до визначення даного поняття. Зроблено висновок, що науковці розглядають одну і ту саму проблему під різним кутом, але з метою обліку підприємства України дотримуються єдиних правил і діють на основі Положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

Також у розділі розглянуто порядок проведення аудиту розрахунків з підзвітними особами на підприємстві: наведена мета та ріні підходи щодо визначення мети аудиту розрахунків з підзвітними особами вітчизняними науковцями, основні завдання, об'єкти та джерела інформації аудиту, розглянутий порядок проведення аудиту, а також наведені можливі порушення при проведенні аудиту операцій з обліку розрахунків з підзвітними особами.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ СГП «ЗАРЯ-2010»

2.1. Техніко-економічна характеристика підприємства

ТОВ СГП «Заря-2010» було створене 17.05.10 р. Підприємство знаходиться в селі Вигода Біляївського району Одеської області . Основним видом діяльності товариства є вирощування зернових культур.

Загальна його посівна площа 2426 га. На підприємстві працює 17 робітників. Встановлення компанії відбувалося поступово. Але завдяки правильно створеній програмі розвитку, раціональному використанню доходів компанії прогресує. А саме : за цей час було збудовано нові зерносклади, що завдячує якісно зберігати врожаї, правильно планувати свою фінансово – економічну діяльність. Була закуплена новітня техніка і сільськогосподарські знаряддя для обробки посіву та збирання врожаю, що значно скорочує трудозатрати економіки паливно-мастильних матеріалів, полегшує працю робітників.

В зв'язку з тим що місце знаходження земель підприємства знаходиться в кліматичній зоні ризику підприємство займається вирощуванням зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур: ріпак, соняшник, ячмінь, пшениця.

Основні фінансово-економічні показники діяльності ТОВ СГП «Заря-2010» за 2019-2020 рр. наведені в табл. 2.1.

Таблиця 2.1 – Основні фінансово-економічні показники діяльності ТОВ СГП «Заря-2010» за 2019-2020 рр.

Показники	Попередній рік	Звітний рік	Відхилення	
			абс.	%
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис.грн.	40155,2	23634,5	-16520,7	-41,1
2. Собівартість реалізованої продукції, тис.грн.	29480,6	20035,5	-9445,1	-32,0
3. Валовий прибуток, тис.грн.	10674,6	3599	-7075,6	-66,3
4. Витрати на 1 гривню реалізованої продукції, коп.	73,42	84,77	11,35	15,5
5. Фінансовий результат до оподаткування, тис.грн. в тому числі:	3106,6	207	-2899,6	-93,3
- від основної операційної діяльності	10674,6	3599	-7075,6	66,3
- від іншої операційної діяльності	-7568	-3866,8	3701,2	-48,9
- від фінансової діяльності	–	–	–	–

Продовження табл. 2.1

Показники	Попередній рік	Звітний рік	Відхилення	
			абс.	%
- від іншої діяльності	–	474,8	474,8	–
6. Податок на прибуток, тис.грн.	–	–	–	–
7. Чистий прибуток, тис.грн.	3106,6	207	-2899,6	-93,3
8. Матеріальні витрати, тис.грн.	26947	18032	-8915	-33,1
9. Матеріаловіддача, грн.	1,49	1,31	-0,18	-12,1
10. Матеріаломісткість продукції, грн.	0,67	0,76	0,09	13,4
11. Середня облікова кількість штатних працівників облікового складу, осіб	17	17	–	–
12. Продуктивність праці одного штатного працівника облікового складу, грн.	2362071	1390265	-971806	-41,1
13. Фонд оплати праці штатних працівників облікового складу, тис.грн.	1089,2	1333,1	243,9	22,4
14. Середня річна заробітна плата одного штатного працівника облікового складу, грн.	64071	74418	10347	16,1
15. Середня річна вартість основних засобів за основним видом діяльності, тис.грн.	52263,7	57247	4983,3	0,1
16. Фондовіддача, грн.				
- по продукції	0,77	0,41	-0,36	-46,7
- по прибутку	0,20	0,06	-0,14	-70,0
17. Фондорентабельність, %	5,94	0,36	-5,58	x
18. Середня річна вартість оборотних коштів, тис.грн.	29551,55	24764,95	-4786,6	-16,2
19. Коефіцієнт оборотності оборотних коштів	1,36	0,95	-0,41	-30,2
20. Рентабельність продукції, %	26,6	15,2	-11,4	x
21. Рентабельність виробництва, %	3,80	0,25	-3,55	x
22. Середня річна сума дебіторської заборгованості, тис.грн.	2826,7	323,3	-2503,4	-88,7
23. Середня річна сума кредиторської заборгованості, тис.грн.	8370,4	9226,8	856,4	10,2
24. Коефіцієнти ліквідності балансу на кінець року:				
- коефіцієнт поточної ліквідності	3,68	2,67	-1,01	-27,4
- коефіцієнт швидкої ліквідності	1,42	1,28	-0,14	-9,9
- коефіцієнт абсолютної ліквідності	3,88	–	-3,88	–

З табл. 2.1 видно, що за звітний рік порівняно з попереднім чистий дохід від реалізації продукції зменшився на 16520,7 тис. грн. або на 41,1%, собівартість реалізованої продукції – на 9445,1 тис. грн. або на 32,0% це призвело до збільшення витрат на 1 грн. реалізованої продукції на 11,35 коп. або на 15,5%.

В звітному році порівняно з попереднім фінансовий результат до оподаткування зменшився на 2899,6 тис. грн. або на 93,3 %. Це відбулося за рахунок зменшення прибутку від основної операційної діяльності на 7075,6 тис. грн. або на

66,3%. Позитивний вплив здійснило зменшення збитку іншої операційної діяльності на 3701,2 тис. грн. або 48,9% та збільшення прибутку від іншої діяльності на 474,8 тис. грн. Це призвело до зменшення чистого прибутку на 2899,6 тис. грн. або на 93,3 %.

Погіршилось використання таких ресурсів на підприємстві: матеріальних – про що свідчить зниження матеріаловіддачі на 0,18 грн або 12,1%, трудових – про що свідчить зниження продуктивності праці одного штатного працівника облікового складу на 971806 грн. або на 41,1%, основних засобів – про що свідчить, зниження фондівіддачі по продукції на 0,36 грн або на 46,7% та по прибутку – на 0,14 грн. або на 70,0%. Зменшився коефіцієнт оборотності оборотних коштів на 0,41 обороти або на 30,2%, що свідчить про погіршення ефективності використання оборотних коштів. Рентабельність продукції знизилась на 11,4%п., також знизилась рентабельність виробництва на 3,55 %п.

Коефіцієнти ліквідності підприємства крім коефіцієнта абсолютної ліквідності знаходяться в межах нормативних значень, що свідчать про спроможність підприємства погасити свої поточні зобов'язання.

Таким чином, аналіз основних фінансово-економічних показників діяльності за 2019-2020 роки свідчить проте, що діяльність підприємства погіршилась за досліджуваний період.

2.2. Аналіз дебіторської заборгованості ТОВ СГП «Заря-2010»

Для здійснення аналізу дебіторської заборгованості необхідно виконати аналіз складу, структури та динаміки активів підприємства та його дебіторської заборгованості: складу, структури і динаміки дебіторської заборгованості, аналіз дебіторської заборгованості за строками непогашення та порівняльний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства. Також на необхідно провести аналіз ліквідності.

Інформаційною базою для аналізу дебіторської заборгованості є дані форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» (або форми № 1-м «Баланс») та форми №

5 «Примітки до річної фінансової звітності».

Аналіз складу, структури та динаміки активів підприємства здійснюють за даними форми № 1-м «Баланс» за допомогою аналітичної табл. 2.2.

Таблиця 2.2 – Аналіз складу, структури та динаміки активів підприємства

Показники	Код рядка	На початок року	На кінець року	Відхилення	
				абс.	%
Всього активів, тис. грн.	1300	59433	44254,7	-15178,3	-25,54
1. Необоротні активи, тис. грн.	1095	29119	25038,8	-4080,2	-14,01
– в % до активів		49	56,58	7,58	х
2. Оборотні активи, тис. грн.	1195	30314	19215,9	-11098,1	-36,61
– в % до активів		51	43,42	-7,58	х
2.1. Запаси, тис. грн.	1100,	18616,6	9972	-8644,6	-46,43
– в % до активів	1110	31,32	22,53	-8,79	х
2.2. Кошти в розрахунках, тис.грн.	1120÷	396,1	250,5	-145,6	-36,7
– в % до активів	1155	0,67	0,57	-0,1	х
2.3. Грошові кошти та їх еквіваленти, тис. грн.	1160,	3,2	-	3,2	100
– в % до активів	1165	0,005	-	-	х
2.4. Інші оборотні активи, тис.грн.	1170	11298,1	8993,4	-2304,7	-20,40
– в % до активів	1190	19	20,32	1,32	х
– у тому числі витрати майбутніх періодів **, тис. грн.	1170	11298,1	8993,4	-2304,7	-20,40
– в % до активів		19	20,32	1,32	Х
3. Необоротні активи утримувані для продажу, та групи вибуття, тис.грн.	1200	-	-	-	-
– в % до активів		-	-	-	-

З табл. 2.3 видно, що на кінець звітного року порівняно з попереднім активи підприємства зменшилися на 15178,3 тис. грн. або 25,54%, це відбулось за рахунок зменшення оборотних активів на 11098,1 тис.грн. або 36,61%, та необоротних активів на 4080,2 тис.грн. або 14,01%.

В структурі активів на початок звітного періоду найбільш питому вагу займають оборотні активи 51%, питома вага необоротних активів склала 49%. На кінець звітного року відбулися поступові зміни: зменшилась питома вага оборотних активів, та відповідно збільшилась питома вага необоротних активів на 7,58% пункти.

Аналіз складу, структури та динаміки дебіторської заборгованості підприємства здійснюється за даними форми № 1-м «Баланс» за допомогою таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 – Аналіз складу, структури та динаміки дебіторської заборгованості

Показники	Код рядка	Абсолютна величина		Питома вага %		Відхилення			
		на початок звітнього року	на кінець звітнього року	на початок звітнього року	на кінець звітнього року	абсолютне	питомої ваги	в % до величини на початок звітнього року	в % до величини зміни дебіторської заборгованості
Дебіторська заборгованість всього, в тому числі:	1125÷1155	396,1	250,5	100	100	-145,6	x	-36,76	100
1.1. Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги*	1125	345,8	184,3	87,30	73,57	-161,5	-13,73	-46,70	110,92
1.2. Дебіторська заборгованість за розрахунками	1130÷1145	50,3	66,2	12,70	26,43	15,9	13,73	31,61	-10,92
– за виданими авансами	1130	–	–	–	–	–	–	–	–
– з бюджетом,	1135	50,3	66,2	12,70	26,43	15,9	13,73	31,61	-10,92
– в тому числі з податку на прибуток	1136	–	–	–	–	–	–	–	–
– з нарахованих доходів	1140	–	–	–	–	–	–	–	–
– із внутрішніх розрахунків	1145	–	–	–	–	–	–	–	–
1.3. Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	–	–	–	–	–	–	–	–

З таблиці 2.3 видно, що на кінець звітнього року порівняно з початком року дебіторська заборгованість зменшилась на 145,6 тис.грн або на 36,76% це відбулось за рахунок зменшення дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги на 161,5 тис.грн або на 13,73%, за розрахунками на 15,9 тис.грн. або на 13,73%.

В структурі дебіторської заборгованості на початок звітнього року найбільшу питому вагу займає дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги 87,30%, частка дебіторської заборгованості за розрахунками склала 12,7% , на кінець звітнього року відбулись такі зміни у структурі дебіторської заборгованості зменшення

питомої ваги дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги на 13,73%п, а також відбулось збільшення питомої ваги дебіторської заборгованості за розрахунками на 13,73%п.

Аналіз дебіторської заборгованості підприємства за строками непогашення здійснюється за допомогою табл. 2.4.

Таблиця 2.4 – Аналіз дебіторської заборгованості підприємства за строками непогашення

Показники		Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги		Інша поточна дебіторська заборгованість		Абсолютне відхилення	
		тис. грн.	%	тис. грн.	%	заборгованості за товари, роботи, послуги	іншої поточної заборгованості
Попередній рік	Всього, в тому числі:	5596,7	100	–	–	x	x
	– до 12 місяців	5596,7	100	–	–	x	x
	– від 12 до 18 місяців	–	–	–	–	x	x
	– від 18 до 36 місяців	–	–	–	–	x	x
Звітний рік	Всього, в тому числі:	530,1	100	–	–	-5066,6	x
	– до 12 місяців	530,1	100	–	–	-5066,6	x
	– від 12 до 18 місяців	–	–	–	–	x	x
	– від 18 до 36 місяців	–	–	–	–	x	x

З таблиці 2.4 видно, що в попередньому так й в звітному році 100% дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги погашається у найкоротший термін до 12 місяців, що позитивно характеризує діяльність підприємства.

Порівняльний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства здійснюється за даними форми № 1-м «Баланс» за допомогою табл. 2.5.

З таблиці 2.5 видно, що на кінець звітнього року сталось перевищення кредиторської заборгованості над дебіторською заборгованістю на 6505,6тис.грн. Це відбулось за рахунок перевищення кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги на 307 тис.грн., заборгованості за розрахунками на 5636,1 тис.грн., та інших видів заборгованості на 862,5 тис.грн.

Таблиця 2.5 – Порівняльний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства на кінець звітного року

Показники	Дебіторська заборгованість, тис. грн.	Кредиторська заборгованість, тис. грн.	Перевищення заборгованості	
			дебіторської	кредиторської
1. Заборгованість за товари, роботи, послуги, тис. грн.	184,3	491,3	-307	307
2. За розрахунками*:	66,2	5402,3	-5336,1	5636,1
– за довгостроковими зобов'язаннями	0	4950	4950	4950
– з бюджетом,	66,2	400	-333,8	333,8
– у т.ч. з податку на прибуток	–	–	–	–
– за виданими (одержаними) авансами	–	–	–	–
- за розрахунками з нарахованих доходів	–	–	–	–
- із внутрішніх розрахунків	–	–	–	–
– зі страхування	–	–	–	–
– з оплати праці	–	52,3	–	52,3
– за розрахунками з учасниками	–	–	–	–
3. Інші види заборгованості	–	862,5	–	862,5
Всього	250,5	7006,6	–	6505,6

Аналіз ліквідності балансу здійснюється за даними 1-м «Баланс» за допомогою табл. 2.6.

Таблиця 2.6– Розрахунок абсолютних показників для аналізу ліквідності балансу звітного року

Показники активу балансу	Сума, тис.грн		Показники пасиву балансу	Сума, тис.грн		Платіжний результат, тис.грн	
	на початок року	на кінець року		на початок року	на кінець року	на початок року	на кінець року
A_1 – Найбільш ліквідні активи (1160+1165)	3,2	–	P_1 – Найбільш термінові зобов'язання (1605+1615÷1660++1690+1700)	2099,4	1806,1	-2096,2	1806,1
A_2 –Активи, які можна реалізувати швидко (1120÷1155+1190)	396,1	250,5	P_2 – Короткострокові пасиви (1600+1610)	6 135,9	5393,9	-5739,8	-5 143,4

Показники ак- тиву балансу	Сума, тис.грн		Показники па- сиву балансу	Сума, тис.грн		Платіжний ре- зультат, тис.грн	
	на поча- ток року	на кі- нець року		на поча- ток року	на кі- нець року	на по- чаток року	на кі- нець року
A_3 – Активи, які можна ре- алізувати пові- льно (1100+1110+11 70+ +1200)	29914,7	18965,4	P_3 – Довгостро- кові пасиви (1500÷1520)	–	–	29914,7	18965,4
A_4 – Активи, реалізація яких пов'язана з труднощами (1095)	29119	25038,8	P_4 - Постійні пасиви (1495+1665+152 5+1526)	51197,7	37054,7	-22078,7	-12015,9
Баланс	59433	44254,7	Баланс	59433	44254,7	x	x

За даними таблиці 2.6 видно, що впродовж звітного року баланс підприємства не є абсолютно ліквідним тому що виконуються не всі нерівності.

Як на початок так і на кінець звітного року виконуються наступні нерівності між групами активів та пасивів підприємства:

$$\begin{aligned} \text{На початок року: } A_1 < P_1; & \quad \text{На кінець року: } A_1 < P_1; \\ A_2 < P_2; & \quad A_2 < P_2; \\ A_3 > P_3; & \quad A_3 > P_3; \\ A_4 < P_4. & \quad A_4 < P_4. \end{aligned}$$

Аналіз ліквідності підприємства за відносними показниками здійснюється за допомогою таблиці 2.7.

Таблиця 2.7– Аналіз ліквідності підприємства за відносними показниками

Коефіцієнти ліквід- ності підприємства	Алгоритм розрахунку за кодом ря- дка	Норма	Розрахункові значення			Відхи- лення
			На початок поперед- нього року	На кінець поперед- нього року	На кі- нець зві- тного року	
1. Коефіцієнт поточ- ної ліквідності (пок- риття)	$1195+1200/1695$	2	2,67	3,68	2.67	-1,01
2. Коефіцієнт швид- кої (критичної) лік- відності	$1195+1200-11001110/1695$	1	1,74	1,42	1.28	-0,14

Коефіцієнти ліквідності підприємства	Алгоритм розрахунку за кодом рядка	Норма	Розрахункові значення			Відхилення
			На початок попереднього року	На кінець попереднього року	На кінець звітного року	
3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	1160+1165/1695	> 0,2 [0,25... 0,35]	–	3,88	–	-3,88

З таблиці 2.7. видно, що всі коефіцієнти ліквідності підприємства крім коефіцієнта абсолютної ліквідності знаходяться в межах нормативних значень, що свідчать про спроможність підприємства погасити свої поточні зобов'язання.

2.3. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства

Аналіз складу, динаміки та структури фінансових результатів діяльності підприємства проводиться на підставі даних форми № 2-м «Звіт про фінансові результати» за допомогою таблиці 2.8.

Таблиця 2.8 – Аналіз складу, динаміки та структури фінансових результатів діяльності підприємств

Показники	Алгоритм розрахунку за кодом рядка	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення	
		тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
1. Фінансовий результат від реалізації продукції	2000-2050-2130-2150	10674,6	343,61	3599	1738,64	-7075,6	-66,28
2. . Фінансовий результат від іншої операційної діяльності	2120-2180	-7568	-243,61	-3866,8	-1868,01	3701,2	-48,90
3. Фінансовий результат від операційної діяльності	2190 (2195)	3106,6	x	-267,8	x	-2838,8	-91,38
4. Фінансовий результат від інвестиційної та фінансової діяльності	2200 + 2220 – 2250-2255	–	–	–	–	–	–
5. Фінансовий результат іншої діяльності	2240 – 2270	–	–	474,8	229,37	474,8	0
6. Фінансовий результат до оподаткування	2290 (2295)	3106,6	100	207	100	-2 899,6	-93,34

З таблиці 2.8 видно, що фінансовий результат до оподаткування як в звітному так і в попередньому був прибутком, який зменшився на 2899,6 тис.грн., або на 93,34%, це відбулось за рахунок зменшення прибутку від реалізації продукції на 7075,6 тис.грн., або на 66,28%. Позитивний вплив здійснило зменшення збитку від іншої операційної діяльності на 3701,2 тис.грн., або на 48,90%, та отримання прибутку від іншої діяльності. Фінансовий результат до оподаткування в попередньому році формувався за рахунок прибутку від реалізації продукції та збитку від іншої операційної діяльності, а і в звітному році формувався за рахунок прибутку від реалізації продукції та іншої діяльності та збитку від іншої операційної діяльності.

Аналіз формування та динаміки фінансового результату від основної операційної діяльності (реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)) проводиться на підставі даних форми № 2-м «Звіт про фінансові результати» за допомогою таблиці 2.9.

Таблиця 2.9. Аналіз формування та динаміки фінансових результатів підприємства від основної операційної діяльності

Показники	Алгоритм розрахунку за кодом рядка	Попередній рік, тис.грн.	Звітний рік, тис. грн.	Відхилення	
				тис. грн.	%
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	40155,2	23634,5	-16 520,7	-41,14
2. Собівартість реалізованої продукції	2050	29480,6	20035,5	-9445,1	-32,04
3. Адміністративні витрати	2130	–	–	–	–
4. Витрати на збут	2150	–	–	–	–
5. Фінансовий результат від основної операційної діяльності	2000-2050-2130-2150	10 674,6	3 599	-7075,6	66,28

За даними табл. 2.9 видно, що фінансовий результат від основної операційної діяльності був прибутком, який в звітному році порівняно з попереднім зменшився на 7075,6 тис. грн. або 66,28%. Це відбулось за рахунок зменшення чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) більшими темпами (41,14%) ніж

витрати, що пов'язані з реалізацією продукції (зменшення собівартості реалізованої продукції на 32,04%.

Аналіз формування, динаміки та структури фінансових результатів від іншої операційної діяльності проводиться за допомогою табл. 2.10.

Таблиця 2.10 – Детальний аналіз формування, динаміки та структури фінансових результатів від іншої операційної діяльності

Показники	Попередній рік				Звітний рік				Відхилення	
	доходи	витрати	Фінансовий результат		доходи	витрати	Фінансовий результат		абс.	%
			тис. грн.	%			тис. грн.	%		
1. Операційна оренда активів	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2. Операційна курсова різниця	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3. Реалізація інших необоротних активів	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
4. Штрафи, пені, неустойки	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
5. Утримання об'єктів житло-комунального і соціально-культурного призначення	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
5. Інші операційні доходи і витрати, в тому числі:	195,2	7763,2	-7568	100	-	3866,8	-3866,8	100	3701,2	-48,90
– відрахування до резерву сумнівних боргів	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– непродуктивні витрати і втрати	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Всього фінансовий результат від іншої операційної діяльності	195,2	7763,2	-7568	100	-	3866,8	-3866,8	100	3701,2	-48,90

З таблиці 2.10 видно, що фінансовий результат від іншої операційної діяльності як у поточному так і у попередньому році був збитком, який зменшився на 3701,2 грн, або 48,90%. Фінансовий результат від іншої операційної діяльності як у звітному так і у попередньому році, формувався лише за рахунок інших операційних доходів і витрат.

Аналіз формування, динаміки та структури фінансових результатів іншої діяльності проводиться за допомогою таблиці 2.11. З таблиці 2.11 видно що в попередньому році підприємство не здійснювало іншу діяльність, а в звітному році інша діяльність формувалась за рахунок інших доходів і склала 474,8 тис.грн, що позитивно характеризує діяльність підприємства.

Таблиця 2.11 – Детальний аналіз формування, динаміки та структури фінансових результатів від іншої діяльності

Показники	Попередній рік				Звітний рік				Відхилення	
	доходи	витрати	Фінансовий результат		доходи	витрати	Фінансовий результат		абс.	%
			тис. грн.	%			тис. грн.	%		
1. Реалізація фінансових інвестицій	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Реалізація необоротних активів	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Реалізація майнових комплексів	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Не операційна курсова різниця	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Безоплатно одержані активи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6. Списання необоротних активів	x	-	-	-	x	-	-	-	-	-
7. Інші доходи і витрати	-	-	-	-	474,8	-	474,8	100	474,8	100
Всього фінансовий результат від іншої діяльності	-	-	-	-	474,8	-	474,8	100	474,8	100

Підприємство не здійснювало інвестиційну та фінансову діяльність впродовж досліджуваного періоду, тому її аналіз не проводиться.

Аналіз формування чистого прибутку підприємства здійснюють проводиться на підставі даних форми № 2-м «Звіт про фінансові результати» за допомогою таблиці 2.12.

Таблиця 2.12 – Аналіз формування чистого прибутку

Показники	Алгоритм розрахунку за кодом рядка	Попередній рік	Звітний рік	Відхилення	
				абс.	%
1. Фінансовий результат до оподаткування, тис.грн.	2290 (2295)	3106,6	207	-2899,6	-93,34
2. Витрати (дохід) з податку на прибуток, тис.грн.	2300	-	-	-	-
3. Чистий прибуток, тис.грн.	2290 (2295)±2300	3106,6	207	-2899,6	-93,34

З таблиці 2.12 видно, що як в передньому так і в звітному році мало чистий прибуток, величина якого зменшилась на 2 899,6тис.грн. або в 93,34%. Це відбулось за рахунок зменшення збитку до оподаткування на 2 899,6 тис.грн., або на 93,34%.

Аналіз рентабельності виробництва здійснюють за допомогою таблиці 2.21.

Таблиця 2.13 – Аналіз рентабельності виробництва

Показники	Алгоритм розрахунку	Попередній рік	Звітний рік	Абсолютне відхилення
1. Фінансовий результат до оподаткування, тис.грн.	форма№2 р.2290 (2295)	3106,6	207	-2 899,6
2. Середня річна вартість основних засобів, тис.грн.	форма№1 р. 1011*	52 263,7	57 247	4 983,3
3. Середня річна вартість оборотних коштів, тис.грн.	форма№1 р.1195*	29 551,55	24 764,95	-4 786,6
4. Загальна величина виробничих фондів підприємства, тис. грн..	р. 2 + р. 3	81 815,25	82 011,95	196,7
5. Рентабельність виробництва, %	р.1: р.4·100%	3,80	0,25	-3,55

$$R_{\text{попер}} = \frac{\Phi P_{\text{попер}}}{OZ_{\text{попер}} + O\text{Б}K_{\text{попер}}} * 100\%$$

$$R_{\text{попер}} = 3106,6 / (52263,7 + 29551,55) * 100 = (3106,6 / 81\ 815,25) * 100 = 3,80\%$$

1. Вплив зміни фінансового результату до оподаткування

$$\Delta R_{(\text{ФР})} = \frac{\Phi P_{\text{звіт}}}{OZ_{\text{попер}} + O\text{Б}K_{\text{попер}}} * 100\% - \frac{\Phi P_{\text{попер}}}{OZ_{\text{попер}} + O\text{Б}K_{\text{попер}}} * 100\%$$

$$(207 / (52263,7 + 29551,55)) * 100 - (3106,6 / (52263,7 + 29551,55)) * 100 = (207 / 81815,25) * 100 - (3106,6 / 81815,25) * 100 = 0,25 - 3,80 = -3,55\% \text{п.}$$

2. Вплив зміни середньої річної вартості основних засобів

$$\Delta R_{(\text{ОЗ})} = \frac{\Phi P_{\text{звіт}}}{OZ_{\text{звіт}} + O\text{Б}K_{\text{попер}}} * 100\% - \frac{\Phi P_{\text{звіт}}}{OZ_{\text{попер}} + O\text{Б}K_{\text{попер}}} * 100\%$$

$$207 / ((57247 + 29\ 551,55) * 100) - (207 / (52263,7 + 29\ 551,55) * 100) = (207 / 86\ 798,55 * 100) - (207 / 81\ 815,25 * 100) = 0,24 - 0,25 = -0,01\% \text{п.}$$

3. Вплив зміни середньої річної вартості оборотних коштів

$$\Delta R_{(\text{ОБК})} = \frac{\Phi P_{\text{звіт}}}{OZ_{\text{звіт}} + O\text{Б}K_{\text{звіт}}} * 100\% - \frac{\Phi P_{\text{звіт}}}{OZ_{\text{звіт}} + O\text{Б}K_{\text{попер}}} * 100\%$$

$$(207 / (57247 + 24764,95)) * 100 - (207 / (57247 + 29551,55)) * 100 = (207 / 82011,95) * 100 - (207 / 86798,55) * 100 = 0,25 - 0,24 = 0,01\% \text{п.}$$

$$\text{Перевірка } \Delta R = \Delta R_{(\text{ФР})} + \Delta R_{(\text{ОЗ})} + \Delta R_{(\text{ОБК})} = -3,55 + (-0,01) + (0,01) = -3,55\% \text{п}$$

З табл. 2.13 видно, що рентабельність виробництва в звітному році порівняно з попереднім зменшилась на 3,55 %п., це відбулось під впливом наступних чинників:

- зменшення прибутку до оподаткування на 2899,6тис.грн., здійснило негативний вплив та призвело до зменшення рентабельності виробництва на 3,55%п.;
- збільшення середньорічної вартості основних засобів на 4983,3 тис.грн., здійснило негативний вплив та призвело до зменшення рентабельності виробництва на 0,01%п.;
- зменшення середньорічної вартості оборотних коштів на 4 786,6 тис.грн., здійснило позитивний вплив на зміну рентабельності виробництва та призвело до її збільшення на 0,01%п.

Ці зміни негативно характеризують діяльність підприємства.

2.4. Загальний аналіз фінансового стану підприємства

Загальний аналіз фінансового стану ТОВ СГМ «ЗАРА 2010» здійснюють за допомогою даних форм №1-м «Баланс», № 2-м «Звіт про фінансові результати».

Аналіз динаміки валюти балансу підприємства здійснюється за допомогою таблиці 2.14.

Таблиця 2.14 – Аналіз динаміки валюти балансу

Показники	На початок року	На кінець року	% зміни
Валюта балансу, тис.грн.:			
- попереднього року	59528,7	59433	-0,16
- звітнього року	59433	44254,7	-25,54

З таблиці 2.14 видно що на кінець попереднього року порівняно з початком валюта балансу зменшилась на 0,16%, а на кінець звітнього року порівняно з початком – на 25,54%, що свідчить про скорочення підприємством його діяльності та попередньо характеризується як негативне, для більш точного визначення та характеристики динаміки валюти балансу необхідно(здійснити) провести її поглиблений аналіз.

Для більш глибокого виявлення якості динаміки валюти балансу необхідно

провести поглиблений аналіз динаміки валюти балансу на підставі даних форм №1-м «Баланс», № 2-м «Звіт про фінансові результати» за допомогою табл. 2.15.

Таблиця 2.15 – Поглиблений аналіз динаміки валюти балансу

Показники	Попередній рік	Звітний рік	Коефіцієнт зміни
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис.грн.	40155,2	23634,5	0,59
2. Фінансовий результат до оподаткування, тис.грн.	3106,6	207	0,07
3. Валюта балансу, тис.грн.:			
- на початок року	59528,7	59433	0,88
- на кінець року	59433	44254,7	1
4. Середнє річне значення валюти балансу, тис.грн.	59480,85	51843,85	0,87

З таблиці 2.15 видно, що в звітному році порівняно з попереднім відбулось зменшення середнього річного значення валюти балансу в 0,87 разів, що супроводжувалось зменшенням чистого доходу від реалізації продукції в 0,59 разів та зменшення фінансового результату до оподаткування (прибутку) в 0,07 разів що свідчить про негативні зміни в динаміці валюти балансу.

Аналіз складу, структури та динаміки оборотних активів підприємства здійснюється за даними форми № 1-м «Баланс» за допомогою табл. 2.16.

За даними табл. 2.16 видно, що на кінець звітнього року порівняно з початком оборотні активи підприємства зменшились на 11098,1 тис. грн. або 36,61%, це відбулось за рахунок зменшення запасів на 8644,6 тис. грн. або 46,43%, грошових коштів та поточних фінансових інвестицій на 3,2 тис. грн., інших оборотних активів на 2304,7 тис. грн., або 20,40%

В структурі оборотних активів на початок звітнього року найбільшу питому вагу займали запаси 61,41%, частка грошових коштів та поточних фінансових інвестицій 0,01% та інших оборотних активів 37,27%. На кінець звітнього року відбулись наступні зміни в структурі активів: зменшення питомої ваги запасів до 51,89%, збільшення питомої ваги інших оборотних активів до 46,80% та грошових коштів та поточних фінансових інвестицій.

Аналіз структури розміщення оборотного капіталу (оборотних коштів) підприємства за сферами розміщення його окремих елементів здійснюється за на підставі даних форм №1-м «Баланс» за допомогою табл. 2.17.

Таблиця 2.16 – Аналіз складу, структури та динаміки оборотних активів

Показники	Код рядка	Абсолютна величина		Питома вага %		Відхилення			
		на початок звітнього року	на кінець звітнього року	на початок звітнього року	на кінець звітнього року	абсолютне	питомої ваги	в % до величини на початок звітнього року	в % до величини зміни оборотних активів
Оборотні активи всього, тис. грн., в т.ч	1195	30314	19215,9	100	100	-11098,1	x	-36,61	100
– запаси	1100, 1110	18616,6	9972	61,41	51,89	-8644,6	-9,52	-46,43	77,89
– дебіторська заборгованість	1120÷ 1155	396,1	250,5	1,31	1,31	-145,6	0	-36,75	1,31
– грошові кошти та поточні фінансові інвестиції	1160, 1165	3,2	–	0,01	–	-3,2	0,01	1	-0,03
– інші оборотні активи	1170, 1190	11298,1	8993,4	37,27	46,80	-2304,7	9,53	20,40	20,77

Таблиця 2.17 – Аналіз структури розміщення оборотного капіталу (оборотних коштів) підприємства

Показники	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	абс.	%	за структурою
1. Сфера виробництва в тому числі:	13614,3	44,91	10977,8	57,13	-2636,5	-19,36	12,22
– виробничі запаси	2316,2	7,64	1984,4	10,33	-331,8	-14,32	2,69
– незавершене виробництво	–	–	–	–	–	–	–
- біологічні активи	–	–	–	–	–	–	–
– витрати майбутніх періодів	11298,1	37,27	8993,4	46,80	-2304,7	-20,40	9,53
2. Сфера обігу в тому числі:	16699,7	55,09	8238,1	42,87	-8461,6	-50,67	-12,22
– готова продукція	16300,4	58,22	7987,6	46,35	-8312,8	-51	-11,87
– грошові кошти	3,2	0,01	-	-	3,2	-	0,01
– дебіторська заборгованість	396,1	1,41	250,5	1,45	-145,6	-36,76	0,04
– товари	–	–	–	–	–	–	–
– інші	–	–	–	–	–	–	–
Всього оборотний капітал	30 314	100	19215,9	100	-11 098,1	-36,61	–

З таблиці 2.17 видно, що весь оборотний капітал підприємства зменшився на 11098,1 тис.грн. або на 36,61%, це відбулось за рахунок зменшення оборотного капіталу, розміщеного у сфері виробництва на 2636,5тис.грн. або на 19,36%, та капіталу, розміщеного у сфері обігу на 8461,6 тис.грн, або на 50,67 %.

В структурі оборотного капіталу попереднього року найбільшу питому вагу займає капітал, що розміщений у сфері обігу 55,09%, частка капіталу, що розміщений у сфері виробництва склала 44,91%. У звітному році відбулись наступні зміни у структурі оборотного капіталу збільшилась питома вага капіталу, що розміщена у сфері виробництва та відповідно зменшилась питома вага капіталу, що розміщена у сфері обігу на 12,22% п.

Аналіз використання оборотного капіталу (оборотних коштів) підприємства та його окремих елементів здійснюється на підставі даних форм №1-м «Баланс» та №2-м «Звіт про фінансові результати» за допомогою табл. 2.18.

Таблиця 2.18 – Аналіз використання оборотних коштів

Показники	Код рядка (алгоритм розрахунку)	Поперед- ній рік	Звітний рік	Відхилення	
				абс.	%
1. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис.грн.	Ф № 2 р. 2000	40155,2	23634,5	-16520,7	-41,14
2. Середньорічні залишки оборотних коштів, * тис. грн., в т.ч.	Ф № 1 р. 1195	29551,55	24764,95	-4786,6	-16,20
2.1. Запаси*	Ф № 1 р.1100, 1110	14323,95	14294,3	-29,65	-0,21
2.2. Кошти в розрахунках*	Ф № 1 р.1125÷ 1155	2826,7	323,3	-2503,4	-88,56
2.3. Грошові кошти та поточні фінансові інвестиції*	Ф № 1 р.1160, 1165	1,6	1,6	-	-
2.4. Інші оборотні активи*	Ф № 1 р.1170, 1190	12399,3	10145,75	-2253,55	-18,17
3. Кількість днів в періоді	х	360	360	х	х
4. Одноденна виручка, тис. грн..	р. 1 : р. 3	111,54	65,65	-45,89	-41,14
5. Потреба в оборотних коштах одного дня, тис. грн.	р. 2 : р. 3	82,09	68,79	-13,3	-16,20
6.Кредиторська заборгованість, тис. грн.	Ф № 1 р.1615	392,1	491,3	99,2	25,30
7. Коефіцієнт оборотності	р.1 : р.2	1,36	0,95	-0,41	-30,15
8. Коефіцієнт завантаженості	р.2 : р. 1	0,73	1,05	0,32	43,83
9.Тривалість 1 обороту, днів, в т.ч.	р.3 : р.7 або р.2: р.4	264,9	378,23	113,33	42,78

Показники	Код рядка (алгоритм розрахунку)	Поперед- ній рік	Звітний рік	Відхилення	
				абс.	%
9.1. В запасах	р.2.1 : р.4	128,42	217,73	89,31	69,54
9.2. В коштах в розрахунках	р.2.2 : р.4	25,34	4,92	-20,42	-80,58
9.3. В грошових коштах	р.2.3 : р.4	0,01	0,02	0,01	100
9.4. В інших оборотних коштах	р.2.4 : р.4	111,16	154,54	43,38	39,02
10. Економія (надлишок) оборотних коштів, тис. грн.	абс. відхилення по р.9 · р.5 за звітний рік	x	7795,97	x	x
11. Кредиторська заборгованість, враховуючи економію (надлишок) оборотних коштів при умові роботи заводу на рівні попереднього року, тис. грн.	р.10 ± р.6 за звітний рік (10-6)	x	7304,67	x	x

Дані табл. 2.18 свідчать що ефективність використання оборотних коштів підприємства в звітному році порівняно з попереднім погіршилась, про що свідчить зменшення коефіцієнту оборотності на 0,41 обороти, збільшення коефіцієнту завантаженості на 0,32 та тривалості одного обороту оборотних коштів на 113,33 днів (за рахунок збільшення часу перебування в грошових коштах - на 0,01дня, в інших оборотних коштах – на 43,38 днів, в запасах – на 89,31днів, та за рахунок зменшення часу перебування коштів в розрахунках на 20,42 дня).

Аналіз складу та динаміки джерел формування активів підприємства здійснюється за даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за допомогою табл. 2.19.

Таблиця 2.19 – Аналіз складу та динаміки джерел формування активів підприємства

Показники	Код рядка	Поперед- ній рік	Звітний рік	Відхилення	
				абс.	%
Всього джерел формування активів, тис. грн.	1900	59433	44254,7	-15 178,3	-25,54
1. Власний капітал, тис. грн. – в % до усіх джерел	1495	51197,7 86,14	37054,7 83,73	-14 143 -2,41	-27,62 x
1.1. Наявність власних оборотних коштів, тис. грн. – в % до усіх джерел	1495 – 1095	22 078,7 37,15	12 015,9 27,15	-10 062,8 -45,58	-45,57 x
2. Довгострокові зобов'язання і забезпечення, тис. грн. – в % до усіх джерел	1595	– –	– –	– –	– x

Продовження табл. 2.19

Показники	Код рядка	Попередній рік	Звітний рік	Відхилення	
				абс.	%
2.1. Довгострокові зобов'язання, тис. грн.	1500÷1515	–	–	–	–
– в % до усіх джерел		–	–	–	х
2.2. Довгострокові забезпечення, тис. грн.	1520, 1525	–	–	–	–
– в % до усіх джерел		–	–	–	х
3. Поточні зобов'язання і забезпечення, тис. грн	1695	8235,3	7200	-1035,3	-12,57
– в % до усіх джерел		13,86	16,27	2,41	х
3.1. Короткострокові зобов'язання, тис. грн.	1600, 1610	6 135,9	5 393,9	-742	-12,09
– в % до усіх джерел		10,32	12,19	1,87	х
–в тому числі короткострокові кредити банків, тис. грн.	1600	556	443,9	-112,1	-20,16
– в % до усіх джерел		0,93	1,00	0,07	х
3.2.Кредиторська заборгованість, тис. грн.	1605, 1615÷1645	1041,9	943,6	-98,3	-9,43
– в % до усіх джерел		1,75	2,13	0,38	х
3.3. Поточні забезпечення, тис. грн.	1660	–	–	–	–
– в % до усіх джерел		–	–	–	х
3.4. Інші поточні зобов'язання	1665,1690	1057,5	862,5	-195	-18,44
– в % до усіх джерел		1,78	1,95	0,17	х
4. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття, тис.грн.	1700	–	–	–	–
– в % до усіх джерел		–	–	–	х

З табл. 2.19 видно, що в звітному році порівняно з попереднім джерела формування активів зменшились на 15 178,3тис. грн. або 25,54%. Це відбулося за рахунок зменшення поточних зобов'язань і забезпечень на 1 035,3тис. грн. або 12,57%. та власного капіталу на 14 143тис. грн. або 27,62%.

В структурі джерел формування активів у попередньому році найбільшу питому вагу займає власний капітал 86,14%, , поточні зобов'язання і забезпечення 13,86%. У звітному році відбулось зменшення питомої ваги власного капіталу на2,41% пункти, та поточних зобов'язань і забезпечень на 2,41% пункти.

В звітному році порівняно з попереднім відбулось зменшення власних оборотних коштів на 10 062,8тис. грн. або 45,57%, що негативно характеризує діяльність підприємства.

Аналіз складу, структури та динаміки власного капіталу підприємства здійснюється за даними форми № 1-м «Баланс» за допомогою табл. 2.20.

Таблиця 2.20 – Аналіз складу, структури та динаміки власного капіталу підприємства

Показники	Код рядка	На початок року	На кінець року	Відхилення	
				абс.	%
Власний капітал всього, тис. грн., в тому числі:	1495	51197,7	37054,7	-14143	-27,62
1. Зареєстрований (пайовий) капітал, тис. грн.	1400	500	500	–	–
– в % до власного капіталу		0,97	1,35	0,38	x
2. Капітал у дооцінках, тис. грн.	1405	–	–	–	–
– в % до власного капіталу		–	–	–	x
3. Додатковий капітал, тис. грн.	1410	47466,1	36222,7	-11 243,4	-23,67
– в % до власного капіталу		92,71	97,75	5,04	x
4. Резервний капітал, тис. грн.	1415	125	125	–	–
– в % до власного капіталу		0,26	0,34	0,8	x
6. Нерозподілений прибуток (непокритий збиток), тис. грн.	1420	3106,6	207	-2899,6	-93,34
– в % до власного капіталу		6,06	0,56	-5,5	x
7. Неоплачений капітал, тис. грн.	1425	–	–	–	–
– в % до власного капіталу		–	–	–	x
8. Вилучений капітал, тис. грн.	1430	–	–	–	–
– в % до власного капіталу		–	–	–	x

За даними табл. 2.20 видно, що власний капітал підприємства на кінець звітного року порівняно з попереднім зменшився на 14143 тис. грн. або 27,62%. Це відбулось за рахунок зменшення нерозподіленого збитку на 2899,6 тис. грн. або 93,34%, зареєстрованого капіталу 0,38% пункти та додаткового капіталу на 11 243,4 тис. грн. або 23,67% пункти.

В структурі власного капіталу попереднього року найбільшу питому вагу займає додатковий капітал 92,71%, частка нерозподіленого прибутку склала 6,06%, зареєстрованого (пайового) капіталу 0,97%, найменшу питому вагу займає резервний капітал 0,26%. У звітному році відбулось збільшення питомої ваги додаткового капіталу до 97,75%, зареєстрованого капіталу – до 1,35%, резервного капіталу – до 0,34%.

Аналіз динаміки рентабельності капіталу підприємства здійснюється за даними форм № 1-м «Баланс», форм № 2-м «Звіт про фінансові результати» за два

роки за допомогою табл. 2.21.

Таблиця 2.21 – Аналіз рентабельності капіталу підприємства

Показники	Код рядка	Попередній рік	Звітний рік	Абсолютне відхилення
1. Чистий прибуток (збиток) підприємства, тис. грн.	Ф № 2 р. 2350 (2355)	3106,6	207	-2899,6
2. Середня річна сума капіталу підприємства, тис. грн.*, в тому числі:	Ф № 1 р. 1300	59480,85	51843,85	-7 637
– основного капіталу*	Ф № 1, р. 1095,1200	29929,3	27078,9	-2850,4
– оборотного капіталу*	Ф № 1, р.1195	29551,55	24764,95	-4786,6
в тому числі – власного оборотного капіталу*	Ф № 1 р.1495 – р.1095	20046,75	17 047,3	-2999,45
3. Рентабельність капіталу, %		5,22	0,40	-4,82
4. Рентабельність основного капіталу, %		10,38	0,76	-9,62
5. Рентабельність оборотного капіталу, %		10,51	0,83	-9,68
6. Рентабельність власного оборотного капіталу, %		15,50	1,21	-14,29

За даними табл. 2.21 видно, що в звітному році порівняно з попереднім: рентабельність капіталу зменшилась на 4,82 % пункти, рентабельність основного капіталу – на 9,62% пункти, рентабельність оборотного капіталу – на 9,68% пункти, рентабельність власного оборотного капіталу – на 14,29% пункти.

Ці зміни відбулись за рахунок зменшення чистого прибутку на 2899,6 тис. грн., та зменшення середньорічної величини відповідного капіталу: всього капіталу – на 7637 тис. грн., основного капіталу – на 2850,4 тис. грн. та оборотного капіталу – на 4786,6 тис. грн., та зменшення власного оборотного капіталу на 2999,45 тис. грн.

Аналіз складу, структури та динаміки кредиторської заборгованості підприємства здійснюється за даними форми № 1-м «Баланс» за допомогою табл.2.22. З таблиці 2.22 видно, що кредиторська заборгованість на кінець звітного року порівняно з початком зменшилась на 923,5 тис. грн., або на 12,02%. Це відбулось за рахунок зменшення кредиторської заборгованості за розрахунками на 827,4 тис. грн., або на 13,28%, та інших поточних зобов'язань на 195 тис. грн., або на 18,44%, також відбулось збільшення кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги на 99,2 тис. грн., або на 25,30%.

Таблиця 2.22 – Аналіз складу, структури та динаміки кредиторської заборгованості

Показники	Код рядка	Абсолютна величина		Питома вага, %		Відхилення			
		на початок звітного року	на кінець звітного року	на початок звітного року	на кінець звітного року	абсолютне	питомої ваги	в % до величини на початок звітного року	в % до величини зміни кредиторської заборгованості
Кредиторська заборгованість всього, в тому числі:	1605÷ 1645, 1690	7679,3	6756,1	100	100	-923,5	x	-12,02	100
1.1. Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1605,1 615	392,1	491,3	5,10	7,27	99,2	2,17	25,30	-10,75
1.2.Кредиторська заборгованість за розрахунками:	1610, 1620÷ 1645	6229,7	5402,3	81,12	79,96	-827,4	-1,16	-13,28	89,63
– за довгостроковими зобов’язаннями	1610	5579,9	4950	72,66	73,27	-629,9	0,61	-11,29	68,21
– з бюджетом,	1620	591,2	400	7,70	5,92	-191,2	-1,78	-32,34	20,70
– у т.ч. з податку на прибуток	1621	–	–	–	–	–	–	–	–
– зі страхування	1625	4,4	-	0,06	-	4,4	0,06	100	-0,48
– з оплати праці	1630	54,2	52,3	0,70	0,77	-1,9	0,07		0,20
– за одержаними авансами	1635	–	–	–	–	–	–	–	–
– за розрахунками з учасниками	1640	–	–	–	–	–	–	–	–
– із внутрішніх розрахунків	1645	–	–	–	–	–	–	–	–
1.3. Інші поточні зобов’язання	1690	1057,5	862,5	13,78	12,77	-195	-1,0	-18,44	21,12

В структурі кредиторської заборгованості на початок звітного року найбільшу питому вагу займала заборгованість за розрахунками - 81,12%, заборгованість за товари, роботи, послуги – 5,10%, питома вага інших поточних зобов’язань склала 13,78%. На кінець звітного року відбулись наступні зміни в структурі кредиторської заборгованості: зменшилась питома вага інших поточних зобов’язань до 12,77%, та відповідно збільшилась питома вага кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги до 7,27%, та кредиторської заборгованості за розрахунками

до 79,96%.

Аналіз фінансової стійкості підприємства. Аналіз фінансової стійкості підприємства за узагальнюючими показниками здійснюється за допомогою таблиці 2.23.

Таблиця 2.23 – Аналіз фінансової стійкості підприємства за узагальнюючими показниками

Показники	Сума, тис.грн.		
	на початок попереднього року	на кінець попереднього року	на кінець звітного року
1. Власний капітал (1495)	48754,4	51197,7	37054,7
2. Необоротні активи (1095)	30739,6	29119	25038,8
3. Наявність власних оборотних коштів (1495-1095)	18014,8	22078,7	12015,9
4. Короткострокові кредити банків (1600)	–	556	443,9
5. Загальна величина джерел формування запасів (ряд. 3 + ряд. 4)	18014,8	22634,7	12459,8
6. Запаси (1100)	10031,3	18616,6	9972
7. Надлишок (+) або нестача (–) власних необоротних коштів	7983,5	3462,1	2043,9
8. Надлишок (+) або нестача (–) загальної величини джерел формування запасів (ряд. 5 – ряд. 6)	7983,5	4018,1	2487,8
9. Джерела, що послаблюють фінансову напругу (р. 1615 ф.№1)	–	392,1	491,3
10. Тип фінансової ситуації на підприємстві (6=3+4+9)	Абсолютно стійка	Абсолютно стійка	Абсолютно стійка

З табл.2.23 видно, що впродовж двох років підприємству вистачає власних оборотних коштів для покриття запасів тому фінансова ситуація є абсолютно стійкою, що позитивно характеризує його діяльність.

Аналіз фінансовій стабільності підприємства за частковими показниками здійснюється за допомогою таблиці 2.24.

За даними табл. 2.24 видно, що коефіцієнт автономії впродовж двох років знаходиться в межах норми, що свідчить про стабільність і фінансову незалежність від зовнішніх кредиторів.

Коефіцієнт співвідношення залучених та власних коштів знаходиться в межах норми і показує, що підприємство на початок попереднього року на 1 грн. власного капіталу залучено 0,22 грн, на кінець попереднього року 0,16 грн, на кінець

звітнього року 0,19грн, це позитивно характеризує діяльність підприємства.

Таблиця 2.24 – Аналіз фінансової стійкості підприємства за частковими показниками

Показники	Алгоритм розрахунку за кодом рядка	На початок попереднього року	На кінець попереднього року	На кінець звітнього року	Нормативне значення
1. Коефіцієнт автономії ($K_{авт}$)	1495/1900	0,82	0,86	3,42	Більше 0,5
2. Коефіцієнт співвідношення залучених та власних коштів ($K_{ф}$)	1595+1695+1700/1495	0,22	0,16	0,19	Менше 1,0
3. Наявність власних оборотних коштів ($OK_{вл}$)	1495 – 1095 або 1495 + 1595 – 1095	18014,8	22078,7	12015,9	збільшення
4. Коефіцієнт маневреності власного капіталу ($K_{ман}$)	1495 – 1095/1495	0,37	0,43	0,32	0,4...0,6
5. Коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів власними оборотними коштами (K_3)	1495 – 1095/1195+1200	0,62	0,73	0,62	0,1

Підприємство має власні оборотні кошти впродовж двох років, величина яких збільшується на кінець звітнього року. Коефіцієнт маневреності власного капіталу знаходиться не в межах норми на кінець звітнього року, та свідчить про ускладнення маневреності власного капіталу.

Значення коефіцієнту забезпеченості оборотних коштів власними оборотними коштами впродовж двох років має майже стабільну величину, що також позитивно характеризує діяльність підприємства і свідчить про ефективність вкладення і використання коштів підприємства.

Можна зробити висновок про стійку фінансову ситуацію на підприємстві у продовж досліджуваного періоду яка має тенденцію до погіршення на кінець звітнього року.

Аналіз ймовірності банкрутства підприємства. Аналіз ймовірності банкрутства підприємства здійснюють за допомогою даних форм 1-м «Баланс» та № 2-м «Звіт про фінансові результати».

Оцінка ймовірності банкрутства підприємства за двох факторною моделлю Альтмана здійснюється за допомогою формули (2.1).

$$Z = -0.3877 - 1.0736 \cdot K_{\text{пл}} + 0,579 \cdot \frac{\text{ПК}}{\text{П}} \quad (2.1)$$

де Z – показник ймовірності банкрутства

$K_{\text{пл}}$ – коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)

ПК – позиковий капітал (ф. №1, 1595+1695+1700)

П – сума пасивів (ф. №1, р. 1900)

$$Z_{\text{попер.р.}} = -0,3877 - 1,0736 * 3,68 + 0,579 * 0,14 = -4,26$$

$$Z_{\text{звітн.р.}} = -0,3877 - 1,0736 * 2,67 + 0,579 * 0,16 = -3,16$$

Оцінка ймовірності банкрутства за двофакторною моделлю Альтмана свідчить, що в продовж як попереднього так і звітнього року інтегральний показник Z менше нуля, що свідчить про низький рівень банкрутства підприємства.

Оцінка ймовірності банкрутства підприємства за моделлю Спрінгейта здійснюється за допомогою формули (2.2).

$$Z = 1,03A + 3,07B + 0,66C + 0,4D, \quad (2.2)$$

Таблиця 2.25 – Оцінка ймовірності банкрутства підприємства за моделлю Спрінгейта

Цільові показники	Алгоритм розрахунку	Попередній рік	Звітний рік
A	р. 1195 ф. №1	0,51	0,43
	р. 1300 ф. №1		
B	р.2290 (2295) ф. №2	0,05	0,005
	р. 1300 ф. №1		
C	р.2290 (2295) ф. №2	0,38	0,03
	р. 1695 ф. №1		
D	р.2000 ф. №2	0,67	0,53
	р. 1300 ф. №1		
Z		1,19	0,68

За результатами оцінки ймовірності банкрутства моделі Спрінгейта можна зробити висновок, що значення інтегрального показника Z в попередньому році більше

ніж 0,862, а в звітному році цей показник менше ніж 0,862, що свідчить про збільшення ймовірності банкрутства підприємства .

Оцінка ймовірності банкрутства підприємства за системою показників Бівера здійснюється за даними форм №1-м «Баланс» та № 2-м «Звіт про фінансові результати» за допомогою таблиці 2.26.

Таблиця 2.26 – Оцінка ймовірності банкрутства підприємства за системою показників Бівера

Показники	Алгоритм розрахунку	Попередній рік	Звітний рік	Рекомендовані значення показників		
				Група I – стійкий фінансовий стан	Група II – за 5 років до банкрутства	Група III – за рік до банкрутства
1. Коефіцієнт Бівера	$\frac{p.(2355+2515)}{f. \text{№}2 p. (1595+1695+1700) f. \text{№}1}$	0,38	0,03	0,4 – 0,45	0,17	-0,15
2. Коефіцієнт поточної ліквідності	см. табл.. 4.2	3,68	2,67	$\leq 3,2$	$\leq 2,0$	$\leq 1,0$
3. Рентабельність капіталу за чистим прибутком	см. табл.. 2.11	0,35	5,99	6-8	4	-22
4. Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	$\frac{p. (1595+1695+1700) f. \text{№}1}{p. 1900 f. \text{№}1}$	0,14	0,16	$\leq 0,37$	$\leq 0,50$	$\leq 0,80$
5. Коефіцієнт покриття активів власним оборотним капіталом	$\frac{p. (1495 - 1095) f. \text{№}1}{p. 1300 f. \text{№}1}$	0,37	0,27	0,4	$\leq 0,30$	=0,06

З таблиці 2.26 видно, оцінка ймовірності банкрутства підприємства за системою показників Бівера свідчить, що за всіма значеннями розрахованих показників підприємство можна віднести до II-ї групи, за 5 років до банкрутства

Висновки до другого розділу

В даному розділі розглянуті питання організації і методики фінансово-економічного аналізу діяльності ТОВ СГП «Заря-2010»: наведена техніко-економічна характеристика та основні фінансово-економічні показники діяльності ТОВ СГП «Заря-2010» за два роки, проведений аналіз дебіторської заборгованості та фінансовий аналіз діяльності ТОВ СГП «Заря-2010» за два роки.

Аналіз основних фінансово-економічних показників діяльності за 2019-2020 роки свідчить про те, що діяльність підприємства погіршилась за досліджуваний період. Так, за звітний рік порівняно з попереднім чистий дохід від реалізації продукції зменшився на 41,1%, собівартість реалізованої продукції – на 32,0%, це призвело до збільшення витрат на 1 грн. реалізованої продукції на 15,5%. В звітному році порівняно з попереднім фінансовий результат до оподаткування зменшився на 93,3 %. Погіршилось використання таких ресурсів на підприємстві: матеріальних – про що свідчить зниження матеріаловіддачі на 12,1%, трудових – про що свідчить зниження продуктивності праці одного штатного працівника облікового складу на 41,1%, основних засобів – про що свідчить, зниження фондівіддачі по продукції на 46,7% та по прибутку – на 70,0%. Зменшився коефіцієнт оборотності оборотних коштів на 30,2%, що свідчить про погіршення ефективності використання оборотних коштів. Рентабельність продукції знизилась на 11,4%п., рентабельність виробництва – на 3,55 %п. Коефіцієнти ліквідності підприємства крім коефіцієнта абсолютної ліквідності знаходяться в межах нормативних значень, що свідчать про спроможність підприємства погасити свої поточні зобов'язання. Оцінка ймовірності банкрутства свідчить про низький рівень банкрутства підприємства.

Також у розділі проведений аналіз дебіторської заборгованості підприємства.

Аналіз складу, структури та динаміки дебіторської заборгованості показав, що на кінець звітного року порівняно з початком року дебіторська заборгованість зменшилась на 36,76% це відбулось за рахунок зменшення дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги на 13,73% та за розрахунками на 13,73%. В структурі дебіторської заборгованості на початок звітного року найбільшу питому вагу займає дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги – 87,30%, частка дебіторської заборгованості за розрахунками склала 12,7% , на кінець звітного року відбулись такі зміни у структурі дебіторської заборгованості зменшення питомої ваги дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги та збільшення питомої ваги дебіторської заборгованості за розрахунками на 13,73%п.

Аналіз дебіторської заборгованості підприємства за строками непогашення свідчить, що дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги та інша поточна

дебіторська заборгованість погашається у найкоротший термін до 12 місяців, що позитивно характеризує діяльність підприємства.

Порівняльний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства показав на кінець звітного року сталось перевищення кредиторської заборгованості над дебіторською заборгованістю на 6505,6 тис.грн. Це відбулось за рахунок перевищення кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги на 307 тис.грн., заборгованості за розрахунками на 5636,1 тис.грн., та інших видів заборгованості на 862,5 тис.грн.

3. ПРАКТИКА БУХГАЛТЕРСЬОГО ОБЛІКУ ТА АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ З ПІДЗВІТНИМИ ОСОБАМИ у ТОВ СГП «ЗАРЯ-2010»

3.1. Загальна характеристика організації бухгалтерського на підприємстві

Бухгалтерський облік на ТОВ СГП «Заря-2010» ведеться відповідно Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» та Положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

У ТОВ СГП «Заря-2019» використовуються три види обліку: оперативний, бухгалтерський, статистичний.

- *оперативний облік* слугує для оперативного планування й поточного спостереження за розвитком виробництва, виконанням робіт, послуг. Він охоплює господарські й виробничі операції, що не мають безпосереднього відображення на рахунках бухгалтерського обліку. За допомогою оперативного обліку одержують дані про щоденний випуск продукції, щоденне відвантаження і реалізацію продукції, про витрати сировини та інших матеріальних цінностей, трудові витрати, додержання умов договірних поставок. Дані для оперативно-технічного обліку одержують шляхом безпосереднього спостереження фактів господарської та виробничо-фінансової діяльності ТОВ СГП «ЗАРЯ-2010».

- у ТОВ СГП «Заря-2010» *бухгалтерський облік* слугує для виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання і передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім і внутрішнім користувачам для увалення рішень.

- *статистичний облік* – це планомірне збирання й вивчення масових кількісних та якісних явищ і закономірностей загального розвитку за конкретних умов місця й часу (перепис наявності обладнання, визначення середньої заробітної плати працівників підприємства за категоріями працюючих, кількість і якість вироблюваної продукції, використання робочого часу,). Дані про господарські та виробничі зміни статистичний облік одержує з оперативно-технічного і бухгалтерського обліку.

Питання організації бухгалтерського обліку на ТОВ СГП «Заря-2010» відображено в приказі про облікову політику підприємства.

Згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» облікова політика являє собою сукупність принципів, методів і процедур, що їх використовують підприємства для складання та подання фінансової звітності, тобто для забезпечення якісного, безперервного проходження інформації від етапу первинного спостереження до узагальнювального – продукування результативної інформації у звітності.

Формуючи облікову політику ТОВ СГП «Заря-2010» дотримується таких принципів: законність – обрані методичні прийоми, способи та процедури ведення бухгалтерського обліку не можуть суперечити чинному законодавству та нормативним документам; адекватність – облікова політика підприємства має відповідати особливостям умов його діяльності; єдність – облікова політика має бути єдиною для суб'єкта господарювання незалежно від кількості його підрозділів, філій або дочірніх підприємств. Облікова політика відображається в наказі по підприємству. До наказу про облікову політику додають: робочий план рахунків, графік документообігу, посадові інструкції, склад бухгалтерії, форми документів, не передбачені в установленому порядку, та ін.

Наказом керівника товариства регламентована структура бухгалтерії ТОВ СГП «Заря-2010». Також вказано форму ведення бухгалтерського обліку – журнально ордерну, частково автоматизовану. Керівник підприємства створив необхідні умови для правильного ведення бухгалтерського обліку, забезпечує неухильне виконання всіма службами і працівниками, причетними до бухгалтерського обліку, правомірних вимог бухгалтера щодо дотримання порядку оформлення і надання до обліку первинних документів.

У ТОВ СГП «Заря-2010» працює один бухгалтер на якого покладено ведення бухгалтерського обліку підприємства. Він виконує наступні функції:

- забезпечує дотримання на підприємстві встановлених єдиних методологічних принципів бухгалтерського обліку, складання і надання у встановлені терміни фінансової звітності;

- організовує контроль за відображенням на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій;

- бере участь в оформленні матеріалів, пов'язаних з нестачею і відшкодуванням втрат від нестачі, розкрадання і псування активів підприємства;

Для обліку у ТОВ СГП «Заря-2010» використовується журнально ордерна частково автоматизована форма бухгалтерського обліку. Журнально ордерна форма заснована на використанні принципу систематизації та накопичування даних первинних документів безпосередньо в регістрах аналітичного і синтетичного обліків відповідно до чинного Положення про організацію бухгалтерського обліку і звітності в Україні. Автоматизовано облік банківських розрахунків та формування звітів.

У Журналі обліку господарських операцій записи здійснюються на підставі первинних та зведених облікових документів, відомостей нарахування заробітної плати і амортизації тощо, з відображенням суми операції на рахунках бухгалтерського обліку. Журнал ведеться щомісяця. Дані рядка «Сальдо на кінець місяця» з Журналу за попередній місяць переносяться у рядок «Сальдо на початок місяця» Журналу за звітний місяць за кожним рахунком бухгалтерського обліку. У графі 3 «Зміст операції» у хронологічній послідовності позиційним шляхом відображаються господарські операції звітного місяця із зазначенням суми операції у графі 4 та одночасно у графах «Дебет» і «Кредит» двох рахунків бухгалтерського обліку відповідних видів активів, власного капіталу, зобов'язань, доходів і витрат.

Із застосуванням комп'ютерної техніки для обробки даних виникла автоматизована (електронна) форма бухгалтерського обліку. Розроблені як спеціальні програми з бухгалтерського обліку, так і програми фінансових обчислень дозволяють створювати певні форми і робити розрахунки. Використання електронної форми дозволяє без виведення на друк: реєструвати і зберігати дані; виконувати арифметичні операції з даними; формувати показники для бухгалтерської звітності. Автоматизована форма бухгалтерського обліку відрізняється від

традиційних форм швидкістю виконання арифметичних операцій і надійністю зберігання даних.

Часткова автоматизація дає змогу простоту спрощення інформації формування подачі обліку та великий об'єм банківських операцій. Схему журнально-ордерної форми бухгалтерського обліку на ТОВ СГП «Заря-2010» зображено на рис. 3.1.

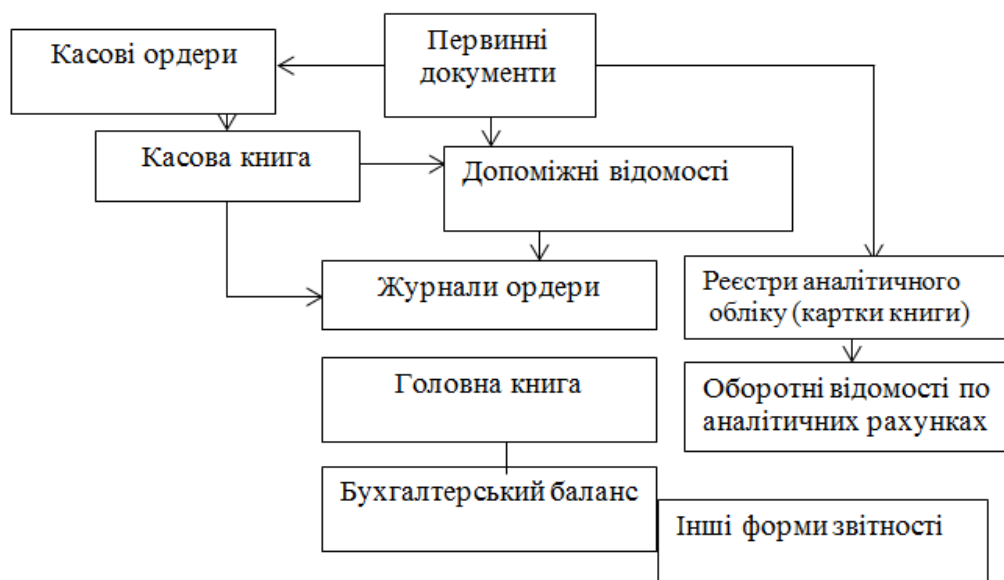

Рис. 3.1– Схема журнально-ордерної форми бухгалтерського обліку у ТОВ СГП «Заря-2010»

Підприємство подає звітність за скороченою формою, яка складається з форм:

- форма №1-м «Баланс»,
- форма №2-м «Фінансовий звіт».

Форма №1-м «Баланс» здається до 25 числа наступного місяця за кварталом. Сума балансу за звітній квартал сумується до суми балансу попереднього кварталу (сума за I квартал, сума балансу за II звітній квартал + сумується з сумою I кварталу; сума за III квартал – сума попередніх кварталів.)

Підприємство є платником єдиного податку.

3.2. Організація бухгалтерського обліку розрахунків з підзвітними особами у ТОВ СГП «ЗАРЯ-2010»

В процесі діяльності у ТОВ СГП «Заря-2010» виникає необхідність видачі з каси готівки працівниками підприємства під звіт на господарські витрати і на службові відрядження. В цьому випадку виникають розрахункові відносини з підзвітними особами.

При скеруванні працівників у відрядження, керівник ТОВ СГП «Заря-2010» видає наказ, в якому наказі встановлюється ПІБ і посаду відрядженого працівника; пункт призначення (місто, область); мету відрядження; термін відрядження, сума авансу на відрядження.

По завершенні відрядження працівник:

- звітує про кількість і напрями використання виданих на відрядження грошових коштів; для цього він заповнює і подає звіт про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт. До нього обов'язково додаються оригінали документів, що підтверджують суми понесених у зв'язку з відрядженням витрат.

- повертає суму надмірно витрачених у відрядженні коштів.

На підставі видаткового касового ордеру підзвітній особі видається певна сума грошей на чітко визначені потреби, при цьому грошові кошти видаються тільки при пред'явленні паспорту. У випадку видачі коштів під звіт на господарські потреби до авансового звіту підкладається документ, який засвідчує реєстрацію фізичної особи-підприємця і свідоцтво про сплату єдиного податку, а також товарний чек із печаткою особи, яка надала послугу та її вартістю.

На підприємстві для розрахунку з підзвітними особами використовують рахунок 372 «Розрахунки з підзвітними особами». По дебету рахунку в кореспонденції з рахунками грошових коштів відображається видача коштів підзвітній особі, по кредиту – списання затверджених сум на відповідні рахунки. Сальдо субрахунку може бути як дебетовим, так і кредитовим. Аналітичний облік розрахунків з підзвітними особами підприємство веде за кожною підзвітною особою. Узагальнення інформації про розрахунки з підзвітними особами ведеться на ТОВ

СГП «Заря-2010» в оборотній відомості по рахунку 372 «Розрахунки з підзвітними особами».

Приклади кореспонденції рахунків з обліку розрахунків з підзвітними особами на ТОВ СГП «Заря-2010» наведені у табл. 3.1 та 3.2.

Таблиця 3.1 – Кореспонденція рахунків з обліку розрахунків з підзвітними особами у ТОВ СГП «Заря-2010»*

Зміст господарської операції	Д-т	К-т	Сума, грн.
1. З розрахункового рахунка видано в касу гроші для підзвітної особи	301	311	11250
2. Видано Петрик Н.Л. кошти з каси у підзвіт на закупку палива	372	301	11250
3. Закупівля палива через підзвітну особу	203	372	9375
4. Відображено податковий кредит на закупівлю палива згідно авансовому звіту	6412	372	1875
5. Списано паливо на загальновиробничі витрати	91	203	9375

*складено на підставі первинних документів

Таблиця 3.2 – Кореспонденція рахунків з обліку розрахунків з підзвітними особами у ТОВ СГП «Заря-2010»

Зміст господарської операції	Д-т	К-т	Сума, грн.
1. З розрахункового рахунка видано в касу гроші для підзвітної особи	301	311	2500
2. Видано Кімінчіжи О.В. кошти з каси у підзвіт на закупку канцтоварів	372	301	2500
2. Закупівля канцтоварів через підзвітну особу			
- папір офісний	209	372	1250
- калькулятор	22	372	660
- набір настільний	153	372	420
4. Відображено податковий кредит на закупівлю канцтоварів згідно авансовому звіту	6412	372	388,33
5. Повернено до каси підприємства залишок невикористаних коштів	301	372	170

*складено на підставі первинних документів

Узагальнення інформації по розрахунках з підзвітними особами здійснюється в журналі-ордері № 3. Журнал-ордер №3 – обліковий реєстр, який застосовується для обліку операцій по руху підзвітних сум та розрахунків з підзвітними особами застосовується комбінований реєстр, який поєднує синтетичний облік лінійною формою запису. Це означає, що кожній виданій під звіт сумі відводиться один рядок (лінійка) і в міру уявлення авансового звіту, здачі в касу невикористаних сум або отримання грошей у погашення перевитрати записи сум

за цими операціями будуть проведені на цьому ж рядку. У той же час журнал-ордер № 3 зберігає шахову форму запису, закладену в основу журнально-ордерної форми рахівництва, у частині розшифровки обороту по кредиту рахунку "Розрахунки з підзвітними особами". Підставою для заповнення журналу-ордера № 3 є видаткові касові ордери на суми видані під звіт, авансові звіти- на витрачені суми; нові прибуткові або видаткові касові ордери - на розбіжності в сумах отриманих та витрачених.

Інформація по розрахунках з підзвітними особами відображається у ТОВ СГП «Заря-2010» в формі №1-м «Баланс» - у другому розділі «Оборотні активи». Інша поточна дебіторська заборгованість – 1155. Форма №1-м «Баланс» здається не пізніше 25 числа наступного місяця за кварталом.

3.3. Організація аудиту розрахунків з підзвітними особами у ТОВ СГП «Заря-2010»

Метою аудиту розрахунків з підзвітними особами у ТОВ СГП «Заря-2010» є встановлення правильності щодо ведення обліку розрахунків з підзвітними особами відповідно до чинного законодавства.

Основними завданнями аудиту розрахунків з підзвітними особами у ТОВ СГП «Заря-2010» є: перевірка дотримання правил видання авансів; контроль за своєчасністю здавання авансових звітів; перевірка правильності використання підзвітних сум і оформлення документів, доданих до авансових звітів, а також своєчасності повернення невитрачених сум. Крім того, завданням аудиту є: виявлення незаконних і недоцільних з господарського погляду витрат.

Джерелами аудиту розрахунків з підзвітними особами у ТОВ СГП «Заря-2010» є: накази і розпорядження по підприємству, авансові звіти з прикладеними до них виправдувальними документами про використання підзвітних сум, звіти касира з прикладеними прибутковими і видатковими касовими документами, Головна книга, баланс підприємства, дані аналітичного і синтетичного обліку з рахунка 372 «Розрахунки з підзвітними особами».

Аудит розрахунків з підзвітними особами у ТОВ СГП «Заря-2010» проводиться згідно договору на проведення аудиту, за яким складається план аудиту (табл.3.3).

Таблиця 3.3 – Загальний план аудиту розрахунків підзвітними особами

Аудиторська фірма: незалежний аудитор Штефура О.І.
Підприємство: ТОВ СГП «Заря-2010»
Період перевірки : 1.09.2023 р. – 11.09.2023 р.

Етапи аудиту	Процедури аудиту	ПІБ ауди- тора	Термін перевірки
Підготовчий	Ознайомлення з обліковою політикою та організацією обліку розрахунків з підзвітними особами	Штефура О.І.	1.09.2023
	Планування проведення аудиту розрахунків з підзвітними особами	Штефура О.І.	1.09.2023
Основний	Перевірка наявності та правильності оформлення первинних документів	Штефура О.І.	2.09.2023
	Перевірка арифметичної точності звіту про використання коштів, виданих на відрахування або під звіт	Штефура О.І.	2.09.2023
	Перевірка відповідності визначення розміру добових	Штефура О.І.	4.09.2023
	Перевірка відповідності визначення розміру добових Перевірка відповідності інформації авансових звітів з додатками	Штефура О.І.	5.09.2023
	Перевірка відповідності сум видачі під звіт у видаткових касових ордерах даним журналу реєстрації	Штефура О.І.	6.09.2023
	Перевірка правильності використання підзвітних за видами витрат	Штефура О.І.	7.09.2023
	Перевірка правильності відображення операцій на рахунках в обліку	Штефура О.І.	8.09.2023
Заключний	Аналіз результатів перевірки, надання рекомендацій за результатами аудиту, документальне оформлення результатів перевірки	Штефура О.І.	11.09.2023

Виконав – Штефура О.І.
Ознайомився – Малай О.І.

На початку перевірки здійснюється оцінка надійності системи внутрішнього контролю. Правильна оцінка системи внутрішнього контролю підприємства дає

можливість розробити програму перевірки, визначити кількість, види та обсяг процедур.

Залежно від оцінки внутрішнього контролю і системи обліку вибираються методичні прийоми організації перевірки: суцільний, вибірковий, аналітичний чи комбінований.

За результатами внутрішнього контролю аудитору у ТОВ СГП «Заря-2010» слід оцінити величину аудиторського ризику в цілому та при перевірці розрахунків підзвітними особами зокрема, тобто з'ясувати ймовірність того, що суттєві помилки, які є в обліку розрахунків підзвітними особами, можуть залишитися невиявленими і вплинуть на достовірність усієї фінансової звітності.

Оцінка системи внутрішнього контролю ТОВ СГП «Заря-2010» здійснюється за допомогою тесту, наведеного в табл. 3.4.

Таблиця 3.4 – Тест внутрішнього контролю розрахунків підзвітними особами

Аудиторська фірма: незалежний аудитор Штефура О.І.

Підприємство: ТОВ СГП «Заря-2010»

Період перевірки: 1.09.2023 р. – 11.09.2023 р.

№	Зміст питання	Варіант відповіді			Примітки
		Так	Ні	Інф. відсутня	
1.	Наявність суцільної реєстрації авансових звітів	+			
2.	Наявність пропусків у нумерації авансових звітів		+		
3.	Наявність Журналу реєстрації посвідчень про відрядження	+			
4.	Наявність суцільної реєстрації посвідчень про відрядження	+			
5.	Наявність пропусків у нумерації посвідчень про відрядження		+		
6.	Цільове використання коштів, отриманих у банку на відрядження та господарчі витрати, контролюється Головним бухгалтером (бухгалтером)	+			
7.	Повнота здачі повернених підзвітних сум у касу контролюється Головним бухгалтером (бухгалтером)	+			
8.	Чи розподілені обов'язки з обліку розрахунків з підзвітними особами та видача готівкових підзвітних сум?	+			
9.	Регістри з обліку розрахунків з підзвітними особами формуються: - автоматизовано - касиром вручну	+			

№	Зміст питання	Варіант відповіді			Примітки
		Так	Ні	Інф. відсутня	
10.	Доступ до комп'ютеризованого обліку операцій з обліку розрахунків з підзвітними особами мають тільки особи, яким необхідний такий доступ у рамках службових обов'язків	+			
11.	Перерахунок готівки в іноземній валюті для відображення в національній валюті здійснюється за курсом НБУ на дату здійснення операції	+			

Виконав – Штефура О.І.
Ознайомився – Малай О.І.

За результатами тесту внутрішнього контролю складається програма проведення заборгованості за розрахунками (табл.3.5).

Таблиця 3.5 – Програма аудиту розрахунків з підзвітними особами

Аудиторська фірма: незалежний аудитор Штефура О.І.

Підприємство: ТОВ СГП «Заря-2010»

Період перевірки: 1.09.2023 р. – 11.09.2023 р.

№	Перелік аудиторських процедур	Виконавець	Термін перевірки	Примітки
1.	Перевірка наявності всіх авансових звітів, відображених в обліку	Штефура О.І.	2.09.2023	
2.	Перевірка наявності всіх первинних документів, відображених в авансових звітах	Штефура О.І.	2.09.2023	
3.	Таксування авансових звітів	Штефура О.І.	2.09.2023	
4.	Перевірка наявності наказів на відрядження	Штефура О.І.	2.09.2023	
5.	Перевірка наявності обліку посвідчень про відрядження та їх відповідності	Штефура О.І.	4.09.2023	
6.	Перевірка повноти оприбуткування у касі коштів, повернутих підзвітними особами	Штефура О.І.	4.09.2023	
7.	Перевірка правильності заповнення авансових звітів	Штефура О.І.	4.09.2023	
8.	Звірення відповідності контрагентів по платіжних документах на виплату підзвітних сум і за журналом-ордером	Штефура О.І.	5.09.2023	
9.	Перевірка дотримання обмежень готівкових розрахунків між суб'єктами підприємницької діяльності	Штефура О.І.	5.09.2023	
10.	Перевірка відсутності видачі підзвітних сум без звіту за суми, що видані раніше; перевірка своєчасності повернення підзвітних сум	Штефура О.І.	5.09.2023	

№	Перелік аудиторських процедур	Виконавець	Термін	Примітки
11.	Перевірка в авансових звітах по відрядженням:	Штефура О.І.	6.09.2023	
	- наявності відміток посилаючої та приймаючої сторін та відповідність їх наказам про відрядження	Штефура О.І.	6.09.2023	
	- відповідності дат, тривалості відрядження, дати та часу відправлення транспортних за-	Штефура О.І.	6.09.2023	
	- відповідності фактичних добових витрат затвердженим нормам	Штефура О.І.	7.09.2023	
	- наявності документів про сплату за проживання, дат їх оформлення	Штефура О.І.	7.09.2023	
	- наявності господарських відносин з підприємством, до якого здійснене відрядження	Штефура О.І.	7.09.2023	
12.	Перевірка правильності застосовуваної кореспонденції рахунків і повноти відображення операцій за розрахунками з підзвітними особами в журналі-ордері	Штефура О.І.	7.09.2023	
13.	Звірення оборотів і залишків у авансових звітах та в Головній книзі	Штефура О.І.	8.09.2023	
14.	Зіставлення сум, відображених у фінансовій звітності, із залишком у Головній	Штефура О.І.	8.09.2023	
15.	Формування переліку виявлених помилок і порушень	Штефура О.І.	2.09.2023	

Виконав – Штефура О.І.

Ознайомився – Малай О.І.

Аудит розрахунків із підзвітними особами у ТОВ СГП «Заря-2010» здійснюються вибіркоким порядком.

Перевірці підлягають усі операції, пов'язані з наданням і використанням підзвітних сум на відрядження, господарські потреби тощо. Аудитор має встановити, що видача готівки особам для відрядження провадилася у межах встановлених норм і відображувалася на відповідних бухгалтерських рахунках.

Згідно з П(С)БО 16 «Витрати» в бухгалтерському обліку витрати на відрядження, які безпосередньо пов'язані з виробництвом, відображуються на рахунку 23 «Виробництво», а витрати, пов'язані з управлінням чи збутом продукції – на рахунках 92 «Адміністративні витрати» і 93 «Витрати на збут». Аудитор повинен з'ясувати своєчасність повернення в касу невикористаних сум, виданих під звіт. Вони мають бути повернені до каси не пізніше як через три дні після закінчення строку, на який вони були видані.

Аудитору слід пам'ятати, що на підзвітні суми, які вчасно не повернуті працівниками підприємства, збільшується фактична сума готівки в касі. Заборгованість, що не повернута в касу, має утримуватись із заробітної плати і відображуватися в обліку за дебетом субрахунку 661 «Розрахунки за заробітною платою» та кредитом субрахунку 372 «Розрахунки з підзвітними особами», але не більш як 50 відсотків від заробітної плати.

Вибірково аудитор перевіряє правильність розрахованих сум та оформлення документів на службові відрядження. Кошти на відрядження видаються у розмірі попередньо розрахованих сум відповідно до встановлених норм оплати вартості проїзду, добових, тощо. Правильність визначення розміру виплат на витрати, пов'язані із відрядженням, аудитор має перевіряти з урахуванням норм відшкодування витрат на відрядження в межах України і за кордон для працівників підприємств, установ і організацій усіх форм власності. Строк відрядження в межах України не може перевищувати 30 днів, а за межі України — 60 днів. Реальний строк відрядження визначається наказом керівника, а для відряджень за кордон — ще й за відмітками у загранпаспорті.

Правильність оформлення документів на відрядження визначають порівнянням дати, зазначеної у посвідченнях про відрядження (дати вибуття та прибуття працівника до пункту призначення), з кількістю днів відрядження згідно з наказом керівника та фактично проведених. За авансовим звітом звіряють дати повернення з відрядження і подання звіту, тобто встановлюється своєчасність цієї процедури.

У ТОВ СГП «Заря-2010» видається з каси готівка працівниками підприємства під звіт на господарські потреби – тому ці суми також є аспектом перевірки. Вони видаються у межах наявних коштів на поточному рахунку. Подібно до звітності про відрядження має бути складений та затверджений авансовий звіт про їх використання з доданням виправданих документів. Аудитор перевіряє повноту оприбуткування матеріальних цінностей, правильність віднесення їх на рахунки бухгалтерського обліку. З цією метою аналізуються дані, відображені у Журналі № 3». Також на основі авансових звітів звіряють залишки на початок звітного

періоду із залишком за попередній звітний період, перевіряють суми виданих авансів за Журналом-ордером № 1, записи за кредитом субрахунку 372 «Розрахунки з підзвітними особами».

Аудитору необхідно перевірити суми, видані в рахунок заробітної плати і вчасно не повернуті, а також з'ясувати наявність не повернутих працівниками підзвітних сум, якщо вони не відображені на субрахунку 372 «Розрахунки з підзвітними особами», а приховані на рахунках 37 «Розрахунки з різними дебіторами», 68 «Розрахунки за іншими операціями».

За результатами перевірки складається аудиторській висновок (Додаток А).

Висновки до третього розділу

В даному розділі розглянуто характеристику організації бухгалтерського та практику обліку та аудиту розрахунків із підзвітними особами у ТОВ СГП «Заря-2010». Облік на підприємстві ведеться відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», національних положень стандартів бухгалтерського обліку, Податкового Кодексу України та наказу про облікову політику. У ТОВ СГП «Заря-2010» облік ведеться бухгалтерією з використанням журнально-ордерної частково автоматизованої системи обліку.

У ТОВ СГП «Заря-2010» працівникам видаються грошові кошти підзвіт на: господарчі потреби та на відрядження. Облік ведеться з дотриманням правил видання авансів, авансові звіти вірно оформлені, своєчасно здаються, містять підтверджуючі документи, що доданих до них. Суми коштів, що надані під звіт мають цільове використання, невитрачені суми своєчасно повертаються. Згідно з планом рахунків облік розрахунків з підзвітними особами ведеться на рахунку 372 «Розрахунки з підзвітними особами». Узагальнення інформації відбувається у журналі ордері 3, інформація про дебіторську заборгованість за розрахунками з підзвітними особами відображається у II розділі форми №1-м «Баланс».

У розділі також проведений аудит розрахунків з підзвітними особами на ТОВ СГП «Заря-2010». В процесі проведення аудиторської перевірки складено робочі документи: план, тест внутрішнього контролю та програму аудиторської

перевірки розрахунків з підзвітними особами. За результатами аудиту та співставлення даних фінансової звітності з даними бухгалтерського обліку ТОВ СГП «Заря-2010» суттєвих відхилень не виявлено, перевірена фінансова інформація відображена справедливо та достовірно, відповідає нормативним вимогам щодо організації бухгалтерського обліку та звітності в Україні, що дало змогу скласти умовно-позитивний аудиторський висновок.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

В даній кваліфікаційній роботі були розглянуті питання організації і методики обліку, аналізу та аудиту розрахунків з підзвітними особами на прикладі ТОВ СГП «Заря-2010».

В першому розділі роботи розглянуто теоретичні основи організації обліку та аудиту розрахунків з підзвітними особами на підприємстві: наведена нормативно - правова база за задачі обліку розрахунків з підзвітними особами, розглянуто економічну сутність дебіторської заборгованості на підприємстві, її визначення та класифікацію, наведено документальне оформлення розрахунків з підзвітними особами, синтетичний і аналітичний облік розрахунків з підзвітними особами підприємства. Розглянута типова кореспонденція рахунків з обліку розрахунків з підзвітними особами та відображення інформації про них у фінансовій звітності. Проведений аналіз підходів до визначення поняття «дебіторська заборгованість» в економічній літературі. Також у розділі розглянутий порядок проведення аудиту розрахунків з підзвітними особами на підприємстві: наведена мета, завдання та інформаційна база аудиту розрахунків з підзвітними особами, розглянутий порядок проведення аудиту, а також наведені можливі порушення при проведенні аудиту операцій з обліку розрахунків з підзвітними особами. Проведений аналіз підходів до визначення мети аудиту розрахунків з підзвітними особами в економічній літературі.

В другому розділі наведена техніко-економічна характеристика та основні фінансово-економічні показники діяльності ТОВ СГП «Заря-2010» за два роки, проведений аналіз дебіторської заборгованості та фінансовий аналіз діяльності ТОВ СГП «Заря-2010» за два роки. За результатами проведеного аналізу зроблено висновок про те, що діяльність підприємства погіршилась за досліджуваний період.

У третьому розділі наведена організація бухгалтерського обліку ТОВ СГП «Заря-2010» та розглянуті питання та обліку й аудиту розрахунків з підзвітними особами у ТОВ СГП «Заря-2010». На підприємстві бухгалтерський облік ведеться згідно з Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Податковим Кодексом України, Положеннями (стандартами)

бухгалтерського обліку, та іншими нормативно-правовими актами, якими необхідно керуватися при веденні бухгалтерського обліку. Розглянуто організацію бухгалтерського обліку розрахунків з підзвітними особами у ТОВ СГП «Заря-2010».

Також проведено аудит розрахунків з підзвітними особами у ТОВ СГП «Заря-2010»: наведена мета, завдання та джерела інформації аудиту, описано методикку проведення аудиту, та складені тест оцінки системи внутрішнього контролю та програму аудиту розрахунків з підзвітними особами. За результатами перевірки надано умовно-позитивний аудиторський висновок.

Для покращення діяльності підприємства запропоновано наступні заходи:

- вжити заходи щодо збільшення доходу основної операційної діяльності – саме за рахунок цього показника відбулось зменшення фінансового результату до оподаткування;

- на підприємстві погіршилось використання ресурсів та показників рентабельності, тому необхідно застосувати заходи для поліпшення їх використання та підвищення показників рентабельності.

- повністю автоматизувати обліку, що дасть можливість прискорити процес обробки інформації та дозволить спростити роботу бухгалтерії;

- використовувати на підприємстві такі методи управління дебіторською заборгованістю, які дозволяють достовірно визначити її величину, керувати нею та контролювати за своєчасність погашення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України №2258-VIII від 21.12.2017 р. (зі змінами та доповненнями): веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text> (дата звернення: 10.09.2023 р.)
2. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.99 р. № 996 (зі змінами та доповненнями): веб-сайт. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 14.08.2023 р.)
3. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо платіжних послуг: Закон України від 12.01.2023 р. № 2888-IX: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2888-20#Text> (дата звернення: 24.08.2023 р.)
4. Про визначення розмірів збитків, заподіяних підприємству, установі, організації розкраданням, знищенням (псуванням); нестачею або втратою дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння та валютних цінностей: Закон України від 6 червня 1995 року № 217/95-ВР (зі змінами та доповненнями) : веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/217/95-%D0%B2%D1%80#Text>(дата звернення: 24.08.2023 р)
5. Постанова Кабінету Міністрів України «Порядок обчислення середнього заробітку» від 8 лютого 1995 р. № 100. (зі змінами та доповненнями): веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/100-95-%D0%BF#Text> (дата звернення: 24.08.2023 р)
6. Кодекс законів про працю України / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (дата звернення: 20.08.2023 р.)
7. Кодекс України про адміністративні правопорушення № 8073-X від 14.05.2020 (зі змінами та доповненнями): веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення: 25.08.2023 р.)
8. Податковий кодекс України зі змінами та доповненнями: веб-сайт. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua> (дата звернення: 25.08.2023 р.)

9. Загальні вимоги до фінансової звітності: національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 року № 73 (зі змінами та доповненнями): веб-сайт. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua> (дата звернення: 14.08.2023 р.)

10. Дебіторська заборгованість: національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 від 8 жовтня 1999 р. № 273 (зі змінами та доповненнями): веб-сайт. URL: <https://buhgalter911.com/normativnaya-baza/instr-plan-rah/standart-buhgalterskogo/pologhennya-standart-buhgaltersykogo-1021475.html> (дата звернення: 15.08.2023 р.).

11. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій № 291 зі змінами та доповненнями: веб-сайт. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua> (дата звернення: 21.08.2023 р.)

12. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: веб-сайт. URL: <https://buhgalter911.com/normativnaya-baza/instr-plan-rah/plan-rah/instrukciya-pro-zastosuvannya-1021038.html> (дата звернення: 21.08.2023 р.)

13. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затверджене постановою Правління НБУ від 29.12.2017 р. № 148. (зі змінами та доповненнями): веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/v0148500-17> (дата звернення: 27.08.2023 р.)

14. Про внесення змін до наказу Міністерства фінансів України «Про затвердження форми Звіту про використання коштів / електронних грошей, виданих на відрядження або під звіт, та Порядку його складання» №841 від 28.09.2015 р.: наказ Міністерства фінансів України від 09.05.2023 р. № 239: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1037-23#Text>(дата звернення: 27.08.2023 р.)

15. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності (наказ Мінфіну від 28.03.2013 р. №433 зі змінами та доповненнями: веб-сайт. URL:<https://buhgalter911.com/normativnaya-baza/metodicheskie->

rekomendacii/metodichni-rekomendaciyi-schodo-1024176.html (дата звернення: 20.09.2023 р.)

16. Інструкція про службові відрядження в межах України та закордон, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 13.03.99 р. № 59: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0218-98#Text> (дата звернення: 20.08.2023 р.)

17. Постанова КМУ «Про суми та склад витрат на відрядження державних службовців, а також інших осіб, що направляються у відрядження підприємствами, установами та організаціями, які повністю або частково утримуються (фінансуються) за рахунок бюджетних коштів» від 02.02.2011 № 98 (зі змінами та доповненнями): веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/98-2011-%D0%BF#Text>(дата звернення: 20.08.2023 р.)

18. Аудит: методика і організація: навч. посібник / Н. І. Гордієнко та ін. 2-ге вид., перероб. і доп. Х.: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 319с.

19. Антонюк О.П., Ступницька Т.М., Купріна Н.М. Економічний аналіз (практикум): навч. посібник. 2-ге вид. Львів: «Магнолія 2006», 2015. 326 с.

20. Бабіч В.В., Сагова С.В. Фінансовий облік (облік активів): навч. посіб. К. : КНЕУ, 2006. 282 с.

21. Бурлан С.А., Руденко Н.О. Організація і методика аудиту: навч. посіб. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 184 с.

22. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник для студентів спеціальності "Облік і аудит" вищих навчальних закладів / за ред. проф. Ф.Ф.Бутинця. 7-е вид., доп. і перероб. Житомир: ПП "Рута", 2016. 832 с.

23. Іванова Н. А., Ролінський О. В. Організація і методика аудиту: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2008. 216 с.

24. Кірейцев Г.Г. Розвиток бухгалтерського обліку: теорія, професія, між-предметні зв'язки: монографія. Житомир: ЖДТУ, 2007. 236 с.

25. Корінько М.Д. Внутрішній контроль господарської діяльності підприємства / за ред. к.е.н., проф. М.Д. Корінька. Фастів: "Поліфаст", 2006. 440 с.

26. Крайник О. П., Клепикова З. В. Менеджмент. К.: Інтеллект, 2001. 260 с.

27. Кулаковська Л.П., Піча Ю.В. Організація і методика аудиту: підручник. К.: Каравела, 2012. 544 с.
28. Лень В.С, Гливенко В.В. Бухгалтерський облік в Україні. К.: ВД "Професіонал", 2018. 608с.
29. Лишилєнко О. В. Бухгалтерський облік: підручник. Київ: Видавництво «Центр учбової літератури», 2011. 670с.
30. Любушин Н.М. Економічний аналіз: підручник. Видавництво: ЮНИТИ- ДАНА, 2010. 576с.
31. Максимова В. Ф. Бухгалтерський облік : підручник. Одеса: ОНЕУ, 2012. 670 с.
32. Мисака Г.В., Шарманська В.М.Бухгалтерський облік: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2007. 400с.
33. Онищенко Т., Мякота В., Клиженко Я., Басова І. Альбом бухгалтерських проводок. 11-те вид., перероб. і доп. Х.: Фактор, 2013. 368 с.
34. Осовська Г.В. , Юркевич О.О., Завадський Й.С. Економічний словник. К.: Кондор, 2007. 358 с.
35. Стасишен М.С., Піча Ю.В. Основи аудиту (в схемах, графіках і таблицях): навч. посіб. К.: Карвела, 2007. 192 с.
36. Сопко В. Бухгалтерський облік: навч. посібн. для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищ. навч. закл. Тернопіль: Астон, 2012. 496 с.
37. Тютюнник Ю.М. Фінансовий аналіз: навч. посібник. К.: Знання, 2012. 815 с.
38. Фінансовий аналіз: навчальний посібник / За заг. ред. Школьник І. О. К. : «Центр учбової літератури», 2016. 368 с.
39. Фінансовий облік: підручник: у 2 ч. / Бондар М.І. та ін. Держ. вищ. навч. закл. «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». К.: КНЕУ, 2012. Ч. 1. 2012. 553 с.
40. Фінансовий облік: конспект лекцій / Абрамчук М.Ю. та ін. Суми: Сумський державний університет, 2018. 395 с.

41. Шара Є. Ю., Соколовська-Гонтаренко І. Є. Фінансовий облік І: навч. посібник. К. : Центр учб. літ., 2016. 336 с.

42. Білик М. Д. Управління дебіторською заборгованістю підприємств // Фінанси України. Міністерство фінансів України. 2013. №12. С. 24-36

43. Гамова О.В., Козачок І.А. Кисла А.О. Удосконалення аудиту розрахунків з підзвітними особами на ПАТ «Державний ощадний банк України» // Агросвіт. 2018. №3 С. 49-55

44. Гармай О. Нові правила використання підзвітних коштів https://buh.ligazakon.net/analytics/217484_nov-pravila-vikoristannya-pdzvtnikh-koshtv (дата звернення: 10.09.2023 р.)

45. Лищенко О. Г. Аналіз дебіторської заборгованості в системі управління підприємством. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dtr/ep/2009_1/files/Eco_01_2009_Lishenko_Beskosta (дата звернення: 25.09.2023 р.)

46. Макаренко А.П. Організація і методика обліку і аудиту поточної дебіторської заборгованості з покупцями та замовниками // Науковий вісник ЛНУВМБТ імені С.З. Гжицького. 2011. № 1(47).

47. Момот Т. В. Сучасні моделі управління дебіторською заборгованістю підприємства // Науково-технічний збірник Харківської національної академії міського господарства. 2008. № 85. С. 207 – 211

48. Методичні вказівки до виконання другого розділу кваліфікаційної роботи магістра для студентів ступеню «Магістр» спеціальності 071 «Облік і оподаткування», денної та заочної форми навчання / Укл. О.П. Антонюк, Т.М.Ступницька, Н.М. Купріна. Одеса, ОНАХТ, 2018. 31 с.

49. <http://buhgalter911.com/>

50. <http://zakon.rada.gov.ua>

51. <https://uteka.ua/>

Додаток А
АУДИТОРСЬКИЙ ВИСНОВОК
про фінансову звітність
ТОВ СГП «Заря -2010»
станом на 31.12.2020 року

1.1. Основні відомості про аудитора:

Незалежний аудитор Штефура О.І. Свідоцтво № 2042 про внесення до реєстру аудиторських фірм та аудиторів, які одноособово надають аудиторські послуги, видане за рішенням № 042 Аудиторської палати України.

Аудитор Штефура О.І. сертифікат серія А № 22042, виданий Рішенням Аудиторської палати України за № 042 від 30.09.22 року. Термін дії сертифікату до 30 вересня 27 року.

Місце проживання: м. Одеса, вул. Канатна ,12а.

Телефон: 8 (048) 711-19-99.

Дата видачі аудиторського висновку: 11 вересня 2023 року.

1.2. Основні відомості про Компанію:

Повна назва Компанії	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО «ЗАРЯ-2010»
Скорочена назва Компанії	ТОВ СГП «Заря-2010»
Код ЄДРПОУ	36453803
Організаційно-правова форма емітента	Товариство з обмеженою відповідальністю
№ свідоцтва про державну реєстрацію (перереєстрацію), дата видання свідоцтва	Серія А00 № 670081 Зареєстровано 17.05.2010 р. за № 15311020000001698
Орган, який видав свідоцтво	Виконавчий комітет Одеської міської ради
Юридична адреса і місцезнаходження	67620, вул. Елеваторна 1а.с. Вигода, Біляєвського р-ну, Одеської обл., Україна
Основні види діяльності	Вирощування зернових культур
Кількість учасників	-
Чисельність працівників	18
Наявність і місцезнаходження філій	-
Номер, дата та строк дії ліцензії на здійснення діяльності	-

1.3. Основні відомості про умови договору на проведення аудиту:

Дата та номер договору на проведення аудиту: № 18/08 від 29.08.2023 р.

Дата початку та дата закінчення проведення аудиту: 01.09.2023 р. – 11.09.2023 р.

Масштаб проведення аудиту: перевірка достовірності фінансової звітності за 12 місяців 2020 року.

1.4. Змістова частина

До перевірки надана наступна документація:

- оборотні та сальдові баланси;
- відомості аналітичного обліку;
- первинні документи господарських операцій;
- фінансова звітність.

Перевіркою охоплені наступні питання:

- облік формування статутного фонду;
- облік основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей;
- облік формування складу витрат на виробництво;
- облік коштів і розрахунків;
- облік реалізації товарів і послуг,
- облік фінансових результатів;
- правильність розподілу прибутку відповідно до Статуту;
- наявність спеціальних і цільових фондів, їх формування і використання відповідно до чинного законодавства;
- відповідність бухгалтерського обліку вимогам законодавства.

Мною, незалежним аудитором Штефурою О.І., проведена перевірка у відповідності з вимогами Законів України “Про господарські товариства”, “Про цінні папери та фондову біржу”, “Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні”, “Про аудиторську діяльність”, “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”, “Міжнародних стандартів аудиту”, прийнятих Рішенням Аудиторської палати України (Протокол засідання АПУ № 122 від 18.04.2003 року), Положення про подання річного звіту закритими акціонерними товариствами до ДКЦПФР, затверджене рішенням ДКЦПФР 03.06.2003 року за № 227 та зареєстроване в Міністерстві юстиції України 25.06.2003 року за № 515/7836, Рішення ДКЦПФР України від 17.11.2004 року № 485 “Про схвалення Методичних рекомендацій щодо визначення вартості чистих активів акціонерних товариств”, Положення (стандарту) бухгалтерського обліку та інших законодавчих та нормативних актів.

Висновок сформований у відповідності:

- до вимогам до аудиторського висновку, який подається до Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку при реєстрації інформації та випуску цінних паперів, а також при поданні регулярної інформації акціонерними товариствами-емітентами облігацій (крім комерційних банків), затверджених рішенням ДКЦПФР від 25.01.2001 року № 5 та зареєстрованих

у Міністерстві юстиції України 15 лютого 2001 року за № 139/5330 зі змінами і доповненнями (для акціонерних товариств);

- до вимог Міжнародних стандартів аудиту №700 “Аудиторський висновок про фінансову звітність” та № 800 “Аудиторський висновок при виконанні завдань з аудиту спеціального призначення”. Ці стандарти зобов’язують аудиторів планувати і здійснювати аудиторську перевірку так, щоб одержати обґрунтовану впевненість у тому, що фінансові звіти не містять суттєвих викривлень.

Розмір суттєвості помилки (невідповідності даних обліку акціонерного товариства даним його звітності) у відповідності з вимогами національного нормативу аудиту № 11 “Суттєвість та її взаємозв’язок з ризиками аудиторської перевірки” прийнято у розмірі 1,0 тис.грн.

Висловлення думки аудитора стосовно розкриття інформації щодо показники фінансово-господарської діяльності у фінансовій звітності відповідно до встановлених нормативів

Фінансово-господарська діяльність ТОВ СГП «Заря-2010» здійснюється відповідно до чинного законодавства, прийнята система бухгалтерського обліку відповідає вимогам законодавчих і нормативних актів. Фінансова звітність складена за даними обліку і достовірно відображає у всіх істотних аспектах фактичний фінансово-господарський стан підприємства станом на 31.12.2020 р. за результатами операцій за період з 01.01.2020 р. по 31.12.2020 р.

Фінансова звітність за 12 місяців 2020 року складена відповідно до вимог національних нормативів (стандартів) бухгалтерського обліку в Україні.

Дані, відображені в Балансі, підтверджуються залишками на рахунках активів і зобов’язань. Аналіз статей Звіту про фінансові результати дає реальну інформацію про доходи і витрати, про прибутки і збитки, отримані внаслідок діяльності підприємства за звітний період.

Бухгалтерський облік ТОВ СГП «Заря-2010» ведеться згідно з Законом “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” та з Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

Бухгалтерський облік ТОВ СГП «Заря-2010» забезпечує своєчасне та повне відображення всіх господарських операцій за відповідними рахунками і параметрами та надання необхідної інформації користувачам про стан активів, зобов’язань, результати фінансової діяльності та інших показників.

Облікова політика визначена підприємством самостійно і затверджена Наказом № 3 від 10.02.2023р. У даному наказі відображена методологія ведення бухгалтерського обліку та надання інформації у фінансових звітах, які відповідають вимогам П(С)БО і найбільше адаптовані до діяльності підприємства. За період, що перевірявся, облікова політика підприємства не змінювалась.

На підприємстві застосовується журнально ордерна частково автоматизована система обліку.

1.5 Висловлення думки стосовно розкриття підприємством інформації про деякі показники фінансово-господарської діяльності у фінансовій звітності відповідно до встановлених нормативів

1.5.1 Думка аудитора стосовно розкриття інформації про активи відповідно до встановлених нормативів

Майно товариства складається з основних засобів та обігових коштів, а також цінностей, вартість яких відображена в балансі ТОВ СГП «Заря-2010». Інформація, що надана в балансі, є повною, правдивою та відповідає національним положенням (стандартам) бухгалтерського обліку.

Оцінка та класифікація активів за статтями балансу відповідає вимогам НП(С)БО № 1 „Загальні вимоги до фінансової звітності”, П(С)БО № 7 “Основні засоби”, П(С)БО № 8 “Нематеріальні активи”, П(С)БО № 9 “Запаси”, П(С)БО № 10 “Дебіторська заборгованість” та прийнятій обліковій політиці.

Облік необоротних і оборотних активів

Необоротні активи ТОВ СГП «Заря-2010» складаються лише з основних засобів.

Основні засоби

У статті „Основні засоби” відображається вартість необоротних активів, які відповідають визначенню основних засобів згідно П(С)БО 7 „Основні засоби”.

Основні засоби оприбутковуються за первісною вартістю – історична (фактична) собівартість основних засобів у сумі грошових коштів або справедливої вартості інших активів, сплачених (переданих), витрачених для придбання (створення) основних засобів або нематеріальних активів. Первісна вартість також включає в себе усі витрати, що пов’язані з доставкою, установкою, введенням в експлуатацію. Аналітичний облік основних засобів ведеться по кожному інвентарному об’єкту, з застосуванням інвентарних карток, в яких є інформація про первісну вартість, інвентарний номер, знос.

На підприємстві застосовується прямолінійний метод розрахунку зносу (амортизації) основних засобів, визначений Податковим Кодексом України. Протягом року метод амортизації не змінювався.

Залишкова вартість основних засобів станом на 01.01.2020 р. складала - 29119,00 тис. грн. (первісна вартість – 55029,4 тис. грн., знос – 25910,4 тис. грн.).

Залишкова вартість основних засобів станом на 31.12.2020 р. складала 25038.8 тис. грн. (первісна вартість – 59424,6 тис. грн., знос – 34425,8 тис. грн.).

Запаси

Облік товарно-матеріальних цінностей ТОВ СГП «Заря-2010» відповідає вимогам П(С)БО 9 „Запаси”.

Запаси відображаються в обліку по найменшій з оцінок згідно з принципом обачності, - по історичній собівартості або чистій вартості реалізації.

Первісна вартість запасів визначена з урахуванням всіх витрат, безпосередньо зв'язаних з їх придбанням.

Оцінка запасів на дату балансу здійснюється згідно з прийнятою на підприємстві обліковою політикою.

Балансова вартість запасів станом на 31.12.2020р. склала 9972,0 тис. грн.

Дебіторська заборгованість

Облік дебіторської заборгованості ТОВ СГП «Заря-2010» відповідає вимогам П(С)БО 10 „Дебіторська заборгованість”.

Дебіторська заборгованість відображена в балансі розгорнуто за статтями активу та має наступну структуру.

<i>Найменування показника</i>	<i>31.12. 2020р., тис. грн.</i>
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	184,3
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	
- за виданими авансами	-
- з бюджетом	66,2
- у тому числі з податку на прибуток	50,3
Інша поточна дебіторська заборгованість	-
<i>Разом</i>	184,3

Довгострокова дебіторська заборгованість станом на 31.12.2020 р. відсутня. Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів, із внутрішніх розрахунків та інша поточна дебіторська заборгованість відсутня.

Гроші та їх еквіваленти

Облік касових операцій підприємством здійснюється у відповідності з Положенням про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, яке Затверджено Постановою НБУ від 29.12.2017 № 148

Відображення безготівкових розрахункових операцій грошовими коштами задовольняє вимогам Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затвердженої Постановою НБУ від 21.01.2004 р. № 22.

Сальдо по грошовим коштам підтверджено виписками банків.

Загальна сума грошових коштів у національній валюті, що обліковується на рахунках підприємства, станом на 31.12.2020 р - відсутня.

Витрати майбутніх періодів

Витрати майбутніх періодів станом на 31.12.2020р. відображені в балансі ТОВ СГП «Заря-2010» у складі активів і становлять 8993,4 тис. грн.

Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття

Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття станом на 31.12.2020р. в балансі ТОВ СГП «Заря-2010» - відсутні.

Аудитор підтверджує, що розмір, класифікація та оцінка активів ТОВ СГП «Заря-2010» відповідає національним стандартам бухгалтерського обліку та прийнятій обліковій політиці підприємства.

1.5.2 Думка аудитора стосовно розкриття інформації про зобов'язання відповідно до встановлених нормативів

Визнання, облік та оцінка зобов'язань на підприємстві здійснюються відповідно до П(С)БО № 11 "Зобов'язання".

Класифікація зобов'язань проведена вірно.

Довгострокові зобов'язання на підприємстві відсутні.

Облік поточних зобов'язань

Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги відображена в балансі вірно і станом на 31.12.2020 р. складає 6357,0 тис. грн. та має наступну структуру

<i>Найменування показника</i>	<i>31.12.2020 р., тис. грн.</i>
Поточна кредиторська заборгованість за:	
– довгостроковими зобов'язаннями	4950,0
– товари, роботи, послуги	491,3
– розрахунками з бюджетом	400,0
у тому числі з податку на прибуток	-
– розрахунками зі страхування	-
– розрахунками з оплати праці	53,2
Інші поточні зобов'язання	862,5
<i>Разом</i>	6357,0

Кредиторська заборгованість по розрахункам з бюджету відсутня.

Визнання, облік та оцінка зобов'язань здійснюються відповідно до П(С)БО № 11 "Зобов'язання". У фінансовій звітності вони відображені в повному обсязі.

1.5.3 Думка аудитора стосовно розкриття інформації про власний капітал відповідно до встановлених нормативів та стосовно сплати товариством з обмеженою відповідальністю статутного фонду (капіталу) у встановлені законодавством терміни

Установчий договір про створення і діяльність ТОВ СГП «Заря-2010» затверджений Загальними зборами Учасників та Біляївською районною державною адміністрацією 17.05.2010 р. за №15311020000001698. Статут

ТОВ СГП «Заря-2010» затверджений Загальними зборами Учасників та зареєстрований Біляївською районною державною адміністрацією 17.05.2010 р. за №15311020000001698.

Остання редакція ТОВ СГП «Заря-2010» затверджена Загальними зборами Учасників 20.04.2006 р., протокол № 3 та зареєстрована Виконавчим комітетом Одеської міської Ради 27.04.2006 р. за №15561050013000648.

Згідно зі Статутом статутний фонд ТОВ СГП «Заря-2010» станом на 31.12.2019 р. складає 500,0 тис. грн. Статутний фонд сплачений грошовими коштами у загальній сумі 500,0 тис грн.

Таким чином, станом на 31.12.2020р. сплачений Статутний фонд ТОВ СГП «Заря-2010» складає 500 тис. грн., що становить 100,00% від об'явленого внеску. Суми неоплаченого капіталу немає.

За 12 місяців 2020 року діяльність підприємства була прибутковою. **Отриманий прибуток 207,0 тис. грн.** З урахуванням прибутку минулих періодів загальний прибуток станом на 31.12.2020 р. склав 207,0 тис. грн.

Власний капітал ТОВ СГП «Заря-2010» станом на 31.12.2020 р. дорівнює **37054,7 тис. грн.** і складається з:

<i>Найменування показника</i>	<i>31.12. 2020р., тис. грн.</i>
Зареєстрований (пайовий) капітал	500,0
Капітал у дооцінках	-
Додатковий капітал	36222,7
Резервний капітал	125
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	207,0
<i>Разом</i>	37054,7

Визначення власного капіталу, його структури та призначення проведено відповідно до вимог НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”.

1.5.4. Думка аудитора стосовно розкриття інформації щодо обсягу чистого прибутку

ТОВ СГП «Заря-2010» формує склад витрат на виробництво відповідно до вимог П(С)БО № 16 “Витрати”.

Ведення бухгалтерського обліку дає достовірну та повну картину витрат на виробництво, вимоги податкового законодавства в цілому дотримуються.

Фінансовий результат діяльності підприємства визначався відповідно до вимог положень (стандартів) бухгалтерського обліку в Україні НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”, П(С)БО 15 “Доход” і в цілому є достовірним.

За підсумками 12 місяців 2020 року чистий прибуток ТОВ СГП «Заря-2010» складає 3106,6 тис. грн. З урахуванням прибутку минулих років прибуток станом на 31.12.2020р. складає 207,0 тис. грн.

1.5.5. Аналіз показників ліквідності

Аналіз ліквідності підприємства здійснюється за даними балансу та дозволяє визначити спроможність підприємства сплачувати свої поточні зобов'язання. Аналіз ліквідності підприємства здійснюється шляхом розрахунку таких показників (коефіцієнтів): коефіцієнта загальної ліквідності (покриття), коефіцієнта швидкої ліквідності, коефіцієнта абсолютної ліквідності та чистого оборотного капіталу.

За період, що перевірявся, спостерігається такий рух показників:

- *коефіцієнт ліквідності (покриття)* характеризує співвідношення між усіма поточними активами і короткостроковими зобов'язаннями. Даний показник на кінець звітного періоду становить 2,67 (норма 1-1,5). Це означає, що на кожну гривню поточних зобов'язань підприємство має 2,67 грн. активів.

- *коефіцієнт швидкої ліквідності* характеризує співвідношення між поточними активами за вирахуванням матеріальних запасів і короткостроковими зобов'язаннями. Коефіцієнт становить 1,28 на кінець періоду. Економічне значення цього коефіцієнта таке ж, як і попереднього, його нормативне значення дорівнює 1.

- *коефіцієнт абсолютної ліквідності* характеризує негайну готовність підприємства погасити свою заборгованість. За 12 місяців 2019 р. коефіцієнт складає 0,00039. Нормативне значення коефіцієнту складає 0,2 - 0,25.

- *чистий оборотний капітал* розраховується як різниця між оборотними активами підприємства та його поточними зобов'язаннями. Його наявність та величина свідчать про спроможність підприємства сплачувати свої поточні зобов'язання та розширювати подальшу діяльність. На 31.12.2020р. року цей показник дорівнює 12015,9 тис.грн.

Аналіз фінансової стійкості поданий у таблиці:

<i>Показник</i>	<i>на 01.01.2020</i>	<i>на 31.12.2020</i>
<i>Коефіцієнти ліквідності: (коефіцієнт покриття)</i>	<i>3,68</i>	<i>2,67</i>
<i>Коефіцієнт швидкої ліквідності</i>	<i>1,42</i>	<i>1,28</i>
<i>Коефіцієнт абсолютної ліквідності</i>	<i>3,88</i>	<i>-</i>
<i>Чистий оборотний капітал</i>	<i>22078,7</i>	<i>12015,9</i>

1.5.6. Аналіз показників фінансової стійкості

Аналіз фінансової стійкості підприємства здійснюється за даними балансу підприємства, характеризує структуру джерел фінансування ресурсів підприємства, ступінь фінансової стійкості та незалежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування діяльності. Аналіз платоспроможності (фінансової стійкості) підприємства здійснюється шляхом розрахунку таких показників (коефіцієнтів): коефіцієнт фінансової незалежності або автономії, коефіцієнт фінансової стійкості, коефіцієнт структури капіталу (фінансування) та інші.

- коефіцієнт автономії (фінансової незалежності) показує питому вагу власних коштів у загальній сумі ресурсів підприємства і становить на кінець звітного періоду 3,42. Це означає, що частина власного капіталу в загальній сумі фінансових ресурсів становить 342,0%. Підприємство вважається фінансово стійким, якщо значення коефіцієнта не менше за 0,5.

- коефіцієнт фінансової стійкості показує, яка частина поточних зобов'язань може бути погашена власним капіталом. Показник становить на кінець звітного періоду 0,19. Нормальне значення цього коефіцієнта повинно перевищувати 1.

- коефіцієнт концентрації позикового капіталу характеризує частку позикових коштів у загальній сумі коштів, вкладених у майно підприємства. Чим нижче цей показник, тим стійкіше положення підприємства. На 31.12.2020 року цей показник дорівнює 0,162.

- коефіцієнт структури капіталу (фінансування) показує вартість залучених підприємством коштів з розрахунку на 1 гривню власних. Даний показник на кінець звітного періоду становить 0,194. Це означає, що на кожну гривню власних коштів доводиться 19 коп. позикових. Нормальне значення цього коефіцієнта не повинно перевищувати 0,5, критичне значення 1.

Аналіз фінансової стійкості поданий у таблиці:

<i>Показник</i>	<i>на 01.01.2020</i>	<i>на 31.12.2020</i>
<i>Чистий оборотний капітал</i>	<i>22078,7</i>	<i>12 015,9</i>
<i>Коефіцієнт автономії (фінансової незалежності)</i>	<i>0,86</i>	<i>3,42</i>
<i>Коефіцієнт фінансової стійкості</i>	<i>1,16</i>	<i>0,19</i>
<i>Коефіцієнт концентрації позикового капіталу</i>	<i>0,139</i>	<i>0,162</i>
<i>Коефіцієнт структури капіталу (фінансування)</i>	<i>0,161</i>	<i>0,194</i>

Проведений аналіз фінансово-господарської діяльності ТОВ СГП «Заря-2010» дозволяє зробити висновок, що фінансовий стан ТОВ СГП «Заря-2010» в цілому є добрим, і в зрівнянні з початком року 2020 р., ситуація погіршилась. Про що свідчать наведені в таблиці показники (за виконаними вище розрахунками): *коефіцієнт фінансової стійкості та ліквідності мають негативну динаміку.*

Висновок:

Мною, незалежним аудитором Штефурою О.І, проведено аудиторську перевірку у відповідності з вимогами та положеннями Закону України “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність” та Міжнародними стандартами аудиту. Ці стандарти зобов'язують аудитора планувати і здійснювати аудиторську перевірку з метою одержання обґрунтованої впевненості в тому, що фінансова інформація не містить суттєвих викривлень. Аудит включає перевірку шляхом тестування доказів, які підтверджують суми й розкриття інформації у фінансових звітах товариства.

Аудиторська перевірка також включає оцінку застосованих принципів бухгалтерського обліку, здійснених управлінським персоналом, а також

оцінку загального подання фінансових звітів. Вважаю, що проведена мною аудиторська перевірка забезпечує обґрунтовану підставу для висловлення думки. На мою думку, за результатами співставлення даних фінансової звітності з даними бухгалтерського обліку суттєвих відхилень не виявлено, перевірена фінансова інформація ТОВ СГП «Заря-2010» відображена справедливо та достовірно, відповідає нормативним вимогам щодо організації бухгалтерського обліку та звітності в Україні. Оскільки аудитор не приймав участь у проведенні фактичної інвентаризації активів та зобов'язань товариства, вважаю за можливе надати умовно-позитивний аудиторський висновок щодо діяльності ТОВ СГП «Заря-2010». Валюту балансу ТОВ СГП «Заря-2010» станом на звітну дату у сумі 44254,7 тис.грн. підтверджую.

Незалежний аудитор
(сертифікат серії А №22042 від 30.09.2022)

Штефура О.І.

Додаток Б
**Апробація результатів наукового дослідження кваліфікаційної роботи
на науковому колоквіумі «Сучасні аспекти проведення аналізу
функціонування національної економіки та діяльності її суб'єктів в
контексті забезпечення їх конкурентоспроможності
та ефективності діяльності»**

Витяг
з протоколу № 6
засідання кафедри обліку та аудиту
від 29 листопада 2023 р.

Голова засідання кафедри: завідувач кафедри обліку та аудиту проф. Немченко В.В.

БУЛИ ПРИСУТНІМИ: проф. Купріна Н.М., проф., Мельник Ю.М., доценти: Антонюк О.П., Ощепков О.П., Ступницька Т.М., Тарасова О.В., Васьковська К.О., Баранюк Х.О., ас. Гребейникова Н.А., зав. лаб. Головаченко Л.М.

СЛУХАЛИ: Про результати наукового колоквіуму «Сучасні аспекти проведення аналізу функціонування національної економіки та діяльності її суб'єктів в контексті забезпечення їх конкурентоспроможності та ефективності діяльності», який проводився 28 листопада 2023 року о 11.00 в рамках наукової школи «Забезпечення конкурентоспроможності та ефективності функціонування національної економіки та її суб'єктів» кафедри Обліку та аудиту Одеського національного технологічного університету

УХВАЛИЛИ: 1. Затвердити результати наукового колоквіуму «Сучасні аспекти проведення аналізу функціонування національної економіки та діяльності її суб'єктів в контексті забезпечення їх конкурентоспроможності та ефективності діяльності».

2. Здобувачам вищої освіти які підготували та доповідали на науковому колоквіуму в рамках дослідження за темами КРМ і КРБ надати апробацію наукових досліджень, а саме:

2.13. Здобувачу СВО «Магістр», спец. 071 «Облік і оподаткування», ОПП «Облік і аудит» – О.І. Штефурі, тема доповіді: «Аналіз особливостей проведення аудиту дебіторської заборгованості підприємства в сучасних умовах».

Зав. кафедри
обліку та аудиту

/ПІДПИСАНО/

Валерій НЕМЧЕНКО

Секретар

/ПІДПИСАНО/

Людмила ГОЛОВАЧЕНКО